

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

DE PETRO et Roma aduersus Velenũ Lutheranium,

Cochlaeus, Johannes

Coloniae, 1525

VD16 C 4353

Incipit Liber II

[urn:nbn:de:bsz:31-291036](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-291036)

DE PETRO ET ROMA LIBER II. 17.

est, erat & ipsorum deuotio, & pauperum necessitas, meliorque uita sacerdotum. Quinimo me credibile est, fideles Romę quę, sicut & Hierosolymis paulo antea, ante pedes B. Petri posuisse precia possessionum, domorumque, ad pauperum sustentationem diuidentium. Absit autem, ut existimo eius modi bonis tunc abusus esse, sicut nunc sacerdotes ad luxum, pompam, strepitum forelem & mundanum. Vtinam nostri sacerdotes & episcopi imitarerentur illorum, ecclesiarum bona, redditusque, non nisi in pietatis opera dispendere, ac Symon Machum saltem, aut Gregorium imitentur. Quot enim salubrius esset & pastoribus & ouibus ad salutem, si certos ex predictis prouentus annuos recipere, cum aut tranquillitate, quę urbes & prouincias militari aulicoque fastu ad scandalum inuidiamque laicorum, regere dicam, an premeret ut sic neque sacerdotis, neque regis personam commode gerere queat. Vtinam uero & laici tales hodie essent, quales illorum fuerunt, ut absque militari hac specie atque terrore possint ecclesiarum prelati annuos census opportune recipere atque dispensare. Hęc quę optanda sunt, sed non sunt ecclesiastici, propterea a laicis (ut uos imperij conamini Hussitę) & spoliandi aut in ordinem ad medicinam redigendi. Si uultis nos prisco uiuere more, reddite nobis priscos ecclesiarum prouentus annuosque redditus. Quod si hodierni pontifices minus ualeat opibus, quę ualuerunt (ut uideamus) antiquam mille annos, iniustissime profecto sunt uerax contra Romę ecclesiam criminationes & querelę de donatione Constantini. De primatu autem nihil est quod Lutherus tuum, uel Thesea quędam extollas. Nam & ipse iamdudum ipsi illi librum suum, uocauit publice, & Catharinus ita confutauit eundem, ut ne unum quod uerbum reliquerit indiscussum. De cathedra autem B. Petri nos deinceps experiemur, quantus tu in ea pugna, Milo dicam, an Thraso fueris?

A. iij.
Redditus ecclesiarum sine aulico fastu.

Explicit liber primus.
INCIPIT LIBER II.

Vanę uero satis armorum, & quidem ualidissimorum antea hac de re aduersus Lutherum protulimus, quibus profecto tu cum omnibus Nymbratis & Gigantibus tuis pualere aut resistere non potes. Attamen propter infirmos, quod hoc nouo tuo libello scandalizati sunt, operam precium fuerit, uero persuasionum tuarum, solidas opponere, uelut a nouo demonstrationes ueritatis, & eas quidem aliquanto, quę antea fecimus, ubiores.

Prima demonstratio, ex Euangelio.

Ait apud Lucam dominus Petro, Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, Et tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos. Hęc domini uoluntatem bene sedis aplice nouerunt patres in Concilio Nicæno statuere, ut questiones de fide ad auctoritatem sedis aplice referantur, nec rata sint Conciliorum decreta, quę a sede aplice non confirmantur, utpote, Cuius dispositioni omnes maiores ecclesiasticas causas, & episcoporum iudicia, antiqua apostolorum, eorumque successorum, atque Canonum auctoritas referuauerit. Hinc est iterum, quod in Symbolo Nicæno per omnes ecclesias dicitur, Et unam sanctam catholicam & aplice ecclesie, Cuius dicitur

Luca: xxij
Sedis aplice
Decretum Con
cilio Niceni

D. et dicit

18. IOH. COCHLAEI ADVERSVS VELENVM

Cyp. de expō
nelymboli

Erasmus i ans
not. t. onibus
Hicro.

Eminētia Ro.
ecclesiae.

criminatione

In hist. trip. li.
v. p. totum

Loca euāgeli
ca.
Mat. xvi.

Mat. xvij.
Mat. xvij.
Mat. xxvi.
Iohan. ult.

cto dat̄ intelligi, ut q̄sq̄ a fide aplica defecerit, is catholic⁹ eē nō pof
sit. Hinc est p̄reca, qd̄ in expositiōe Symboli d̄t, siue Cyprianus, siue
q̄sq̄ sub noie eius & scripsit & ædiderit eū libellū. Illud (ingr) nō im
portune cōmēdandū puto, qd̄ in diuersis ecclesijs aliq̄ his uerbis ins
ueniunt adiecta. In ecclia tñ urbis Romæ hoc nō dephendit̄ factū.
Pro eo arbitror, q̄ nec h̄eresis ulla illie sumpsit exordiū, & mos ibi
seruat antiquus. Q̄ si forte dicas, post t̄pa Cypriani Ro. ecclesiā a fi
de aberrasse. Ecce tibi testē nonissimū atq̄ adhuc uiuū, Erasmū Rote
rodamū, cuius hæc sunt uerba in epistolā Hieron. ad Damasuz. Sup
fidē, quā Petrus professus ē, & hæc enus Ro. seruauit ecclia. Qua nō
alia minus laborauit h̄eresibus. Vides ne miser & p̄sonate Velene,
te Erasmi q̄q̄; snia, & h̄ereticū, & mēdacē eē? H̄ereticū sane, q̄a fidē
amifisti, quā Ro. seruauit ecclia, Mēdacē v̄o, q̄a dicis Petrū Romæ nō
fuisse. ¶ Qd̄ q̄ sit impiū cōtra hūc Euangeliū locū cōsidera. Quē est
em̄ alia in orbe terrarū ecclia, in qua ab ap̄lis ad n̄ra hæc usq̄ t̄pos
ra māsit & nō defecit fidēs Petri, sicut rogauit d̄ns Iesus, nisi ecclia
Rom. Quæ itē alia est ecclia aplica, nisi Romana? Cur aut̄ hæc sin
gulariter apostolica d̄r? An uero aliq̄ apostoli nullis ecclesijs p̄fuerūt?
p̄fuerūt profecto, sed nulla p̄ter q̄ Romana, est duorū summorū ap̄
stolorū sanguine cōsecrata. Vides ne igit̄ uir impie, q̄ gloriola fiat ex
scelerata criminat̄e tua sacrosancta ecclia Romana? Ecce nō defe
c̄t in ea hæc enus fides Petri, ipsa alias plantauit, rigauit, cōfirmas
uit, Vñ & mater ecclesiarū in plerisq̄ cōcilijs est dicta. Ipsa sola cōfir
mat Cōciliorū Decreta, sine eius auctoritate nulla cōcilia rata sunt,
& legitima, quantūcūq̄ sint magna. Cur em̄ nō acceptamus Decre
ta Ariminenſis, Mediolanēſis, Antiocheni, & id genus pluriū Conci
liorū (q̄ in tripartita historia cōmemorant̄) decreta, q̄ a sede aposto
lica nō sunt confirmata? An nō fuerūt in his multi episcopi? fuerūt
sane in Mediolanens̄i sub Constantio episcopi Occidētal̄is supra. 300
Quid est igit̄, q̄ nō acceptant̄ ei⁹ cōtra Athanasii decreta? Quid po
teris miser ad uniuersum illius historiæ librū quintū respōdere? Q̄
si pigeat totū uidere librū, saltē duo illius capita uicesimūnonum &
tricesimū p̄curre, ut tñū possis agnoscere impietatē, ubi uideris tā
tā ibi Rom. sedis auctoritatē. Multa p̄fecto loca ex euāgelijs, pro
B. Petri sede auctoritatē, & eminētia facile possent adduci, si nō eēt ui
tāda mihi p̄plexitas, Nō ē em̄ sine mysterio, qd̄ ch̄rs dixit peculiariter
Petro, p̄ ceteris ap̄lis. Br̄s es Symō Bar Iona &c. Itē tu es Petrus &
sup hāc petrā ædificabo ecclia meā. Itē, tibi dabo clauēs regni celo
rū &c. Itē, ap̄to ore piscis iuenies staterē, illū sumes, da eis p̄ me & p̄
te. Itē, Nō dico tibi usq̄ septies, sed usq̄ septuagies septies. Itē, cōuer
te gladiū tuū in locū suū. Itē, Symō Ioānis diligis me plus his? Item,
Pascē agnos meos, Pascē agnos meos, Pascē oues meas. Itē, Cū autē
senueris, extēdes man⁹ tuas, & ali⁹ te cinger, & ducet q̄ nō uis. Item,
Sequere.

26. IO. COCHLAEI ADVERSVS VELENVM

crucifigere, ut passus est dei filius. Quo impetrato, uel quia ita debebat, ut Christus praedixerat, Vel quia persecutor non inuitus indulget poenarum incrementa, & ipse & Paulus, alter cruce, alter gladio necatus est. Hec Egesippus, iuicinus (ut ait B. Hiero.) apud quos tempus, quod omnes a passione domini usque ad suam aetatem, ecclesiasticorum operum textus historias, multaque ad utilitatem legentium pertinencia, hinc inde congregans, quoniam libros composuit sermone simplici, ut quae uita sectebat, dicendi quoque exprimeret characterem, asserens se uenisse sub Aniceto Romano, quod decimum post Petrum episcopus fuit, Et pseuerasse usque ad Eleutherium, eiusdem urbis episcopus, quod Aniceti quondam Diaconus fuerat. Hic ego te Velene uidere puellum, qui uultu ista legeres. An non mutet inter legendum os impudens & aerea frons tua colorum? Quod audes contra tam celebrem ac planam, atque adeo ipsa antiquitate uenerandam historiam, os in caelum ponere, ac nullo penitus subnixius testimonio, id audacissima impudentia negare, quod per tot secula nemo christianorum non affirmat, Nemo gentilium & Iudaeorum negauit, nemo etiam haereticorum dubitauit.

¶ Tertia demonstratio, ex Ignatio.

Ignatius Antiochiaepiscopus, tertius a Petro, dum uincens Romam ducetur ad bestias sub Traiano danandus, elegantem fideique ardore uehementem ac sublimem sententiarum ad Romanos de Smyrna ex itinere scripsit epistolam, Cuius hoc sane initium, Ignatius, quod & Theophorus, misericordiam consecutus, in magnitudine dei altissimi, patris Iesu Christi unigeniti eius filij, Ecclesiae sanctificatae & illuminatae in uoluntate dei (quod fecit omnia quae sunt secundum fidem & dilectionem Iesu Christi dei & saluatoris nostri) quod & praesidet in loco regionis Romanorum, deo dignae, eminentia dignae, beatitudine dignae, laude dignae, fide dignae, fundate in dilectione & fide Christi, paternum nomen habenti, spiritiferae, quam & saluto in nomine domini oportetis, & Iesu Christi filij eius, quod est secundum carnem & spiritum, adunatis in mandatis eius, repletis gratia dei inseparabilis, & ablutis ab omni alieno colore, immaculatis, plurimam in deo patre & domino Iesu Christo salutem, Deprecans deum, obtinui, ut uidere merear dignos uultus uos, Sic plurimum optabam promereri. Vincet enim in Christo Iesu spero uos salutare, Et post pauca Timeo enim dilectionem uestram, ne ipsa me laedat. Vobis enim facile est quod uultis facere, Mihi autem difficile deum promereri, Tamen potero, si uos pecceritis mihi, occasione amicitiae carnalis, Et infra, Non sicut Petrus & Paulus praecipio uobis, Illi enim apostoli sunt Iesu Christi, ego autem minimus, Illi uero liberi, sunt serui dei, ego autem uultus quod nunc seruus, sed si passus fuero, libertus ero Iesu Christi, & resurgam in eo liber. Haec gloriosus martyr Ignatius, quod Christum & post resurrectum in carne (ut refert Hiero.) uidit, Tanta quod de auctoritate, dum adhuc uiueret, ut epistolae eius tanquam alicuius apostoli haberent, & uenerabiliter allegarent a B. Dionysio, Vide autem quod aperte affirmet Petrum & Paulum praecipio uos, Ro. ecclesiae praesuisse, quibus laudibus eam ecclesiam extollat, quod uenerabiliter alloquatur.

Hiero. de uiris illustribus,

Ignat. ad Romanos epistolae ult.

Laudes Rom. ecclesiae

Non sint Petrus & Paulus praecipio uobis.

Hier. de uiris illustribus

Inuenerentia Dithranorum,

alloquatur. Nō dicit eā (ut uos barbarissimi apostatæ (domiciliū An-
tichri, nō spelūcā latronū, nō lernā uicioꝝ, nō sentinā sceleꝝ, sed san-
ctificatā, illuminatā, p̄sidēte, deo dignā, eminētia dignā, fundatā in
dilectione & fide Chri, paternū nomē habētē, spiritiferā &c. Neque
appellat Ro. p̄tifices, ut uos Saxobohemi, Antichrōs, nō uocat Cer-
beros, nō bestias, nō tyrānos, sed adunatos in mādati dei, sed reple-
tos grā dei inseparabilr, sed ablutos ab omni alieno colore, sed im-
maculatos, q̄q; dignos uultus uidere exoprat. Ne yō cōfictū hāc ex
istimes tāti huius uiri eplam, citat, p̄tēq; ei⁹ recitat B. Hiero. in libel-
lo de uiris illustrib⁹. Apd̄ chriianos igit iure sufficeret hic unus in uo-
no hoc loco, contra oēs tuos persuasioneū fumos.

¶ Quinta demonstratio, ex Hireneo.

Hireneus in Gallis, ep̄us Lugdunensis, in tertio aduersum hæreses
(ut refert Eusebius) libro de Ro. ecclia p̄tificibus ita scribit. **Mart** Euse. in histo-
thæ⁹ qdē (in q̄) Hebræis pp̄ria eoz; lingua cōscriptū ædedit Euāgē eccl. li. v. c. vi
liū. Cū Paulus & Petrus in urbe Roma euāgelizarēt, atq; ecclia in
ibi fundamēta solidarēt. Fundata autē & ædificata ecclia, bti apli, Li
no officii ep̄iscopatus iniungūt, Cuius Lini Paulus in eplā ad Ti-
mothæū meminit, Hinc succedit Anacletus, post quē tertio loco Es-
p̄iscopatū suscepit Clemēs. Hic autē cū bti aplis fuit, & cū ipsis uitā
lēmp̄ exegit, atq; ab ipsis institutus, recētē gerebat traditionis eorū
mēoriā, & p̄dicatiōis eoz; formā sp̄ habebat in oculis. Sub hoc ergo Ep̄la Clemen-
Clemēte, seditio nō modica exorta est apd̄ Corinthū iter fratres, ita tis ad Corin.
ut ex p̄sona Ro. ecclia scriberet ipse Clemēs ad Corin. eplam neces-
sariā, q̄ eos reuocaret in pacē, & fidē eoz; q̄ cōcussa fuerat, renouas-
ret, Exprimēs in ea aplōꝝ traditionē, quā nup̄ ab eis ipse susceperat
Huic autē Clemēti successit Euaristus, & Euaristo Alexāder, & post
hūc sextus ab aplis ordinat̄ Sixtus, post quē Telesphorus, q̄ & illu-
stre martyriū duxit, post hūc Hyginus, dein Pius, post quē Anicetus
huic successit Sother, q̄ nūc duodecimo loco ab aplis, ep̄iscopat⁹ ob-
tinet fortē. Et eplā quas apli tradiderūt p̄dications diuinę fidei in-
tegras illibatasq; custodit. Hæc scripsit Hireneus, dū esset adhuc (ut
cōficio) p̄sbyter & forsitan Diaconus. Nā Sotheri successit Elēthe-
rius, apud quē a martyribus ecclia Lugdunēsis in hæc uerba com-
mēdatus est Hireneus. Valere te in deo, iteꝝ & sp̄ optam⁹. Pater Es-
leutheri, Rogauim⁹ fratrē & sociū n̄m Hireneū, hæc tibi scripta de-
ferre, Quē dep̄camur, ut habeas cōmēdatū, Aemulātor nāq; est tes-
tamēti Chri. Scimus em̄ q̄ solus officij gradus nō facit aliquē iustū
(q̄ tū iste recte uti in p̄sbyterio) sed plus eū ex uitæ merito cōmē-
damus. ¶ Apud pios p̄fecto & hic uenerabilis senex (sub trib⁹ ei⁹
floruit ep̄s Ro. sub Sothere, sub Eleutherio, & sub Victore) uel solus
cōtra oēs impiæ tuæ Velene rhetoricæ p̄susiones merito satis sup̄-
q; ualidus, & testis, & pp̄ugnator haberi debet. Qui adeo planis yō-
bis atq;

bis attestat, Petrus & Paulus non solum euangelizasse Romae, sed & Romae ecclesiam fundasse, solidasse, aedificasse. Quibus ergo amplius egemus testimonijs? Quid clarius dici potest? Vide quod apud Eusebium & Hieronymum. Quod hinc videtur sit uir iste auctoritatis, uetus discipulus Polycarpi, qui auditor fuerat Iohannis Euangelistae. Certe Beatus Augustinus contra Iulianum haereticum multorum patrum dicta producit. Hireneo uenerabilis primus dabat locum. Ex cuius profecto dictis scelus uirum facile cognoscitur, qui Romano pontifice Antichristum facitis, & Romae ecclesiam (quae haec ab apostolis usque uniuerso christianorum orbi fuit sacrosancta & matris & magistra) ore impurissimo Sathanae synagogam appellatis. Quomodo enim haec tam atrox consuetudo non clamet in caelum ad summos illos apostolos, quae ecclesiam, huius sancti senis testimonio, per Euangelium genuerunt, fundauerunt, solidauerunt, usque institutiombus aedificauerunt? Non uidetis obsecro hinc, quod per istam ecclesiam caeteris consuluit, scripsit, tradidit, precepit? Quae enim ecclesiae per istam notior & celebrior erat in sacris litteris quam ecclesia Corinthiorum, quam a deo pulcherrimis duabus episcopis instruxit apostolus Paulus? Vnde est igitur, quod tam cito (nepe sub Clemente apostolorum discipulo) egerit Romae ecclesiae opere, consilio, auctoritate, traditione? Vultis audire uerum & Euangelicum res possum? Non Corinthijs peculiariter, sed Petro, & per Petrum Romano antistiti, sedique apostolice, dixerat dominus, Ego pro te rogavi, ne deficiat fides tua. Et tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos. Quod Ne uero quod uirum dicat, non esse his uerbis credendum. Ecce alterum hac de re testem uobis profero, Hireneo non solum coetaneum, sed & dignitate parum, Episcopum in quo Corinthiorum, Dionysium, Non sane Areopagitam illum (quia Paulo Atheniensi primus fuit Episcopus ordinatus) Nec enim quod paulo per sub Cornelio Alexandrino profusus in ecclesia, sed enim dico, quod Corinthi presides, & a Sothere episcopo accepit & Clementem episcopi mentionem facit. Haec enim sunt eius episcopi ad Romanos uerba, sicut recitat Eusebius. A principio (inquit) moris est uobis, omnes fratres uarijs iuuare beneuolentibus multisque ecclesijs, quae sunt per diuersa terrarum loca, constituta quibus in digere, destinare, singulorumque necessitates in omnibus consolari. Sed & per messalla fratribus relegatis, quod usus poscit, prebere. Haec ab initio Romae ecclesiae facere moris fuit, a patribus tibi huiusmodi institutione dimissa, & sepe integre custodita. Beatus uero episcopus uir Sother, non solum seruauit quod patres tradiderant, sed & auxilium melius. Qui non tantum scitis, quod usus corporum poscit, impartit, uerum & aduenientes fratres clementi satis & mitissimo consolo alioque, & tamquam patrem se ac religiosum patrem singulis exhibet. Et istam, Beatum duximus hodiernam dominicam diem, in qua legimus epistolam uestram, quam & spiritus comonitionem legimus. Sicut & illam priorem a Clemente ad nos scriptam. Sufficeret profecto & hic antiquus autor, per Romano sedis eminentia, contra omnes impietates uestras. Tanta enim fuit & ipse in uita sua auctoritatis, ut multas diuersis ecclesijs de fidei constructione epistolam magna cum utilitate scripserit.

¶ Quinta demonstratio, ex Tertulliano.

Septimus

Hier. de uiris
illustribus.
Aug. contra Iu-
lianum li. i. c. ij.
Scelus Luche-
ranorum.

Luc. x. xxi.

Epistola Dionysii
scilicet Corinthij
episcopi.

In hist. eccl. lib.
iij. ca. xxij.

Septim^o Tertullian^o Apher in lib. de p̄scrip. hære. sic ait. Sed ab ex-
 cellu reuertor ad principalitatē v̄itatis, & posteritatē mēdacitati de rior ueritate
 putādā, ex illi^o q̄q; parabolæ p̄ocinio, q̄ bonū semē, a dño seminas. Mar. xii.
 tū, in primo te cōstituit. Auenarū āt steril̄ foeni adulteriū ab inimico
 diabolo postea supducit. Pro parte em̄ doctrinarū distinctionē figu-
 rat, Quia & alibi uerbū dei seminis similitudo est. Ita ex ipso ordine
 manifestatur, id eē dominicū & uerum, quod sit prius traditum. Id
 autē extraneū & falsum, quod sit posterius immissum. Ea sententia
 manebit aduersus posteriores quasq; hæreses, quibus nulla constan-
 tia & consciētia concedit ad defendēdam sibi ueritatē. Cæterum si
 quę audēt interferere se atati apostolicæ, ut ideo uideantur ab apos-
 tolis traditæ, quia sub apostolis fuerant, Possumus dicere, Aedant er-
 go origines ecclesiarū suarū, euoluāt ordinē ep̄orū suorū, ita p̄ successi-
 ones ab initio decurrēte, ut primus ille Ep̄s, aliquē ex apl̄s uel apo-
 stolicis uiris, qui tñ cū apostolis p̄seuerauerit, habuerit authorē & an-
 tecessorē. Hoc em̄ modo eccl̄iæ apostolicæ cēsus suos deferunt. Si-
 cut Smyrnæorū eccl̄ia Polycarpū ab Iohanne collocatū refert. Sicut
 Romanorum Clemētē a Petro ordinatum, Id & proinde utiq; & cæ-
 teræ exhibēt, quos apostoli in Episcopatum constitutos, Apostolici
 feminis traduces habeant. Confingant tale aliquid hæretici. Quid
 em̄ illis post blasphemiam illicitum est? Sed & si cōfinxerint, ni-
 hil promouebunt. Et infra. Age iam qui uoles curiositatē melius ex-
 ercere in negocio salutis tuæ. Percurre ecclesias apostolicas, ap̄d̄ q̄s
 ipsæ adhuc cathedræ apostolorū, suis locis p̄sidentur. Apud quas au-
 tenticæ literæ eorum recitantur, sonantes uocē, representantes facis
 em. Proxima est tibi Achaia, habes Corinthum. Si non es longe a
 Macedonia, habes Philippos, Si potes in Asiam tendere, habes Es-
 phesum. Si autem Italiæ adieceris, habes Romanam. Vnde nobis
 quoq; autoritas præsto est statuta. Felix ecclesia, cui totam do-
 ctrinam apostoli cum sanguine suo profuderunt. Vbi Petrus passus
 Ro. ecclesia.
 Vbi apostolus Iohannes, posteaq; in oleum igneum demersus, nihil
 passus est, in insulam relegatur. Videamus quid dixerit, quid docu-
 erit. Cum Aphricanis quoq; ecclesijs contestatur, Vnum deum nos-
 uit creatorē uniuersitatis, Et Christum Iesum ex uirgine Maria filiū
 dei creatoris, Et carnis resurrectionē, legē & prophetas cū Euange-
 licis & apostolicis literis miscet. Inde porrat fidē, aqua signat, sancto
 spiritu uestit, Eucharistia pascit, Martyrium exhortatur. Et ita ad-
 uersus hanc institutionē neminē recepit. Hæc est institutio, non dico
 iam q̄ futuras hæreses prænunciabat, sed de qua hæreses p̄dierūt, s; non oēs
 ex illa, ex quo factæ sunt aduersus illam, Etiam de oliuē nu-
 cleo mitis & opimæ & suauissimæ, uetosa & uana caprifici exurgit
 Ita & hæreses de nostro fructificauerunt, non nostræ, degeneres
 uarietatis.

Ecclesiæ apo-
stolicæ.

Ro. ecclesia.

Hæreses exur-
gunt sicut Ca-
prificus.

24. IO. COCHLAEI, ADVERSUS VELENUM

uarietatis grano, & mēdacio syluestres. Hæc ibi. Et aduersus Marc.
onē lib. 4. sic ait. In summa, si cōstat id uerius qđ prius, id prius qđ
& ab initio, ab initio qđ ab apłis, pariter ubiq; cōstabit id eē ab apo
stolis traditū, qđ apud ecclias apłorū fuerit sacrosctm. Videam⁹ qđ
Iac a Paulo Corinthij hauserint, ad quā regulā Galatæ sint recors
recti, qđ legāt Philippēsēs, Thessalonicēsēs, Ephesij. Quid etiā Roma
ni de proxio sonēt, qbus Euangeliū & Petrus & Paulus sanguine qđ
qđ suo signatū reliquerūt. Hæc Tertullianus presbyter. Festis p̄fes
cto oī exceptione maior, q̄ppe q̄procul est ab oī adulationis suspiti
one, eo qđ nō uulgaris fuerit Ro. ecclie inimicus. Inuidia em̄ (ut ait
B. Hiero.) & cōtumelijs Clericorū Ro. ecclie, ad Montani dogma
delapsus, in multis libris nouæ prophetiæ meminit, & specialr̄ ad
uerlum eccliam texuit uolumina. Hūc ego uobis barbaris & lar
uatīs hæreticis uirū eloquentissimū, s̄risq; unde cūq; doctissimū obij
cio, ut a ferrea hac ur̄a impudētia tandē desistatis, ubi uideritis Ter
tullianū qđq; hoīem græce & latinæ disertissimū Ro. ecclie nō amis
cū, s; hostē, tale cōtra uos testimoniu phibere, Ecce hic solus (ut mea
fert opinio) multas pōnit ecclias apłicas. Quis em̄ p̄ter eū hoc in sig
ni epitheto adornauit Philippēsū & Smyrnæos, Ephesios, & aut
Achæos ecclias? Inuidit nimis hęc eminētia Ro. ecclie, coact⁹ est
tñ ipsa res euidētia huic relinq̄re (qđ ei erat inimicus) principatum
Cui nō cōmemorauit Antiochenā, in qua Petrus residerat, qđ & Pau
lus ibi aliq̄diu fuerat uersus, & ubi primū christianitatis nomē reptū
& receptū est? Cur non Hierosolymitanā, q̄ duos Jacobos & Sies
phani prothomartyris sanguine fuit illustrata? Cur deniq; nō Ales
xandrinā sibi multo uiciniorē, magisq; celebrē, in qua p̄sederat Mar
cus Euāgelista? Quid est ergo, qđ has tres nō cōmemorat inter apłi
cas Tertullianus, q̄s pleraq; Cōcilia patriarchales noīauerūt? A qb⁹
aut alijs Philippēsū & Smyrnæos ecclia dicta est, siue apłica, siue pa
triarchalis? ¶ Vñ igit. qđ sola ecclia Ro. ab oibus dī apłica & pa
triarchalis? An nō aliūde, nisi qđ eā fundauerūt summi duo apłi: de
qbus ad Galathas dī, Paulo creditū eē Euāgelii p̄putij. Petro autē
circūcisionis, Et q̄ opatus est Petro in apłatū circūcisionis opatus est
& Paulo inter gr̄tes. ¶ Ecce hæreticus Tertullianus, Ecclie Ro.
hostis, his uerbis de ipsa loquit, felix ecclia, cui totā doct̄rinā aposto
li cū sanguine suo profuderūt. At qua tu miser Tertulliane infelicit̄
tate ab ea doct̄rina in Montani dogmata declinasti? Cur secūdas nu
ptias, q̄s Paulus admisit dānasti? Vñ nā senex iuuetutis tuæ doct̄rinā
artēdisse. Quis tāto ingenio laboriq; tuo (quē hæresi ad extremum
& uanū & p̄ditū reddidisti) nō cōdoleat? Vñ nā tuo admoniti picus
lo barbari hi nri heretici ad eā eccliam redire satagāt, cui totā doct̄ri
nā apłi (ut ais) cū sanguine suo p̄fuderūt, ut uidere ac recognoscere
incipiāt, qđ illa ab apłis accepit, qđ dixerit, qđ tot sc̄culis illibata fide
tenuerit

Hier. de uiris
illustribus.

Sola Ro. ec
clesia peculia
riter dī apłica

Gala. ij

Felix ecclesia
Rom.

ecclesiā, ubi nō multo tpe pacto, ad iniūctū docēdi officii Alexandriā redire festinabat, ibiq; cū oī solitudine & studio, religioso suscepu opus explebat, uel in profundiorib; & diuiniorib; tractatū uel in scētē scripturę explanatiōib; discedis, uel etiā in eor; q; q̄tidie fidei addebāt, instructiōib; uel institutionib; adimplēdis. Ex q̄bus oib; ne respirare qdē ei, uni; saltē horæ libere tps dabat, dū sp̄ ex alijs in alia uocaret, ita ut a prima luce usq; ad pfundā uesperā nūq; cessaret auditoriū suū, Alijs v̄o nō recedētib; dū v̄bi dei dulcedine colligarent. ¶ Ite nūc Huslax, & cōtra tāti niri exēplū ac contra uetustissimā fidei nr̄e religionē, suadete fidelibus ne Romā peregrinādi gr̄a eant. Ecce uoti fuit Origeni, ut antiquissimā (ut ipse ait) uideret Romanor; ecclīā. Vos autē hmōi uota & phibetis & reicitis atq; dānatis. Nōne potuisset Origenes, domi, in tāto p̄sertim auditorio q̄tidiano, multo plus efficere atq; fructificare, q̄ dū iter nauas; & idioas, eosq; maxia (ut arbitror) ex pte ifideles, nauigādo iuit & rediit, ea potissimū de cā, ut Ro. ecclīā uideret, luit tñ, tātūq; & tps & itineris laborisq; & impēdij sp̄ore insumpsit, ut antiquissimā uideret Romanor; ecclīā. ¶ Attē nōdū erat eo tpe Ro. ecclīa ducētor; anor; ne citē adhuc erat Augustissima illa, q̄ nūc sunt ap̄d; alior; q; scēt; ibi tēpla. Nō tot marty; reliq; nō tot p̄rificū monumēta. Qua uos igit; barbarica imanitate lauderis, ne fideles Germanię Romanā inuolant ecclīā, suā in fidē ac religiōe & matrē & magistrā Ne p̄grinent antiq; ritu ad sacratissimā ap̄d; Petri & Pauli limina, ne plenariā cōsequant; in scētis locis pctō; indulgētiā, Certe dicat q̄sq; qd uult, mihi dubiū nō est, Germanis longe potiores iustioresq; ac magis necessarias ad esse causas, ut p̄grinetur, ubi cōmodū fuerit, Romā, q̄ fuerint Origeni, Qualiscūq; sit ibi hoim uita, longe p̄fecto nūc augustiora extant tēpla, pluraq; loca sacra, sanctosq; plurimor; rū reliquie & monumēta, q̄ fuerint t̄pibus Origenis.

¶ Septima demonstratio, ex Cypriano.

B. Cyprianus, ut aplicę sedis fuit obseruatissim; ita plurimas scripfit ad Ro. Ep̄os Corneliū, Luciū, & Stephanū ep̄las q̄s enūterare longū eēt. Breuitatis itaq; gr̄a unius tm̄ ep̄lę eius ad Corneliū loca q̄sdā recitabimus, ut uos hęretici agnoscat; us̄a in Ro. ecclīā scelera. Ait igit; in bñ longa ep̄la Cyprianus. Legi l̄ras tuas frater charissime, q̄s p̄ Saturū fratrem nr̄m Acolythū misisti, & dilectionis fraternę & ecclesiasticę disciplinę, & sacerdotalis cęsurę satis plenas, Quibus significasti, scelicissimū hostē Chr̄i, nō noui, sed iā pridē ob crismor; Cœporū snia cōdēnatū & reiectū, & a te illic eē ab ecclīa prohibitū. Et cū uenisset, stipatus caterua & factione desperator; uigore pleno (q̄ Ep̄m agere oportet) pulsū de ecclīa esse. Et paulo post Q; si ita res est, frater, ut nequissimor; timeat audacia, ut qd mali

iure at

Origenis exō
Romā p̄gris
nādū esse.

Nunc magis
uidēda Ro. ec
clesia q̄ tunc

Cyp. in ep̄l.
lib. i. ep. ij.

Nō time dē hę
reticor; minę

iure atq; ægrate nō p̄nt temeritate atq; despatione p̄ficiat, actū ē de
 ep̄atus uigore, & de eccl̄iæ gūbnadæ sublimi ac diuina p̄tate, Nec
 ch̄riani ultra aut durare aut eē possūm⁹, si ad hoc uētū est, ut p̄ditōr;
 minas atq; insidias p̄mescam⁹, Nū & gētiles & Iudæi mināt, & hēre
 tici, atq; oēs, q̄s p̄tēra & mētēs diabolus obsider, uenenatā rabiē
 suā quōdie furiosā uoce testant, Nō tñ idcirco cedēdū est, q̄a minant
 aut ideo aduersarius & inimicus maior est Christo, q̄ tantū sibi uēdi
 cat & assūnit in sæculo, Manere debet apud nos, frater, fidei robur
 immobile, & stabilis atq; inconcussa uirtus, contra oēs incurfus atq;
 impetus oblatratiū fluctuū, uelut petre obiacētis fortitudine & mo
 le debet obistere. Et infra, Nā cū scriptū sit, Neq; maledici regnū dū sacerdoti;
 dei cōsequētur. Et itē; in Euāgelio suo dñs dicat, Qui dixerit fratri suo,
 suo, fatue, q̄ dixerit Racha, reus erit gehēnæ ignis, Quō p̄nt cēsūram
 dei uleoris euadere, q̄ talia ingerūt, nō solū fratrib⁹, sed & sacerdoti
 bus, q̄bus honor tantus de dei dignatione cōcedit, ut quisq; sacer
 doti eius & ad t̄ps hic iudicātī nō obtēperaret, statim necaret. Et in
 fra, Cū hęc tāta ac talia, & multa alia exēpla p̄cedāt, q̄bus sacerdoti
 lis authoritas & potestas, diuina dignatiōe firmat, Quales putas es
 se eos, q̄ sacerdotū hostes, & contra eccl̄iā catholicā rebelles, nec p̄
 monētis dñi cōminatione, nec futuri iudicij ultione terrētur? Neq;
 em̄ aliūd hæreres abortæ sunt, aut nata sunt schismata, q̄ inde, qd
 sacerdoti dei non obtēperatur, Nec unus in eccl̄iā ad tēpus sacer
 dos, & ad tēpus iudex, iuce Christi, cogitatur, Cui si secundū magis
 feria diuina obtēperaret fraternitas uniuersa, nemo aduersum sa
 cerdotū collegium quicq; moueret, Nemo post diuinū iudiciū, post
 populi suffragiū, post Coepiscopoz consensum, iudicē se, non iam
 Ep̄iscopi, sed dei faceret, Nemo dissidio unitatis Christi eccl̄iā scin
 deret, Nemo sibi placēs, ac tumens, seorsum foris nouam hærēsim
 conderet, Nisi si ita est aliquis sacrilegæ temeritatis ac p̄ditæ mētis
 ut puret sine dei iudicio fieri sacerdotē, Cū dñs in Euāgelio suo di
 cat, Nōne duo passeres alle uāneunt, & neuter eoz cadit in terrā, si
 nepatris uestri uoluntate? Et infra, Petrus tñ, sup quē ædificata ab
 eodē dño fuerat eccl̄iā, unus pro oibus loquēs, & eccl̄iæ uoce rez
 spondens ait, Dñe ad quē ibimus? Verba uitæ æternæ habes, ut nos
 credim⁹ & cognouim⁹, qm̄ tu es fili⁹ dei uiui, significās scz & ostē
 dēs eos, q̄ a Ch̄ro recesserint, culpa sua perire. Eccl̄iā tñ, q̄ in Ch̄ro
 stū credat, & q̄ semel id qd cognouerit teneat, nunq̄ ab eo discedere.
 Et eos esse eccl̄iā, qui in domo dei p̄manēt. Et rursus, Cum hęc in
 noticia tua esse cōsiderē, & pro certo haberē, memoriæ & disciplinē
 tuæ scirē necessariū, nō putauī, celeriter, & urgēter hærēticorum t̄p
 bi ineptias nunciandas, Neq; em̄ ad Catholicæ eccl̄iæ maiestātē p̄s
 ter ac dignitatē p̄tinere debet, quid apud se hærēticoz & schismat
 icoz moliat audacia, Et itē; Post ista adhuc in sup̄ pseudoēp̄o sibi ab
 hærēticijs

Nō maledicē

dū sacerdoti;

Mat. v.

Deut. xvij.

Vñ oriuntur

hærētes.

Mat. x.

Sup Petri uoce

dificata eccl̄iā

Mat. xvi.

Iohan. vi.

E z

hærēticijs

DE PETRO ET ROMA LIBER II.

testis celsura dei ultoris euadere, q̄ nō solū fratribus & presbyteris, sed & summis dei sacerdotibus tāta cōiūcia ingeritis: Nō em̄ fatue solū aut Racha dicitis, sed & Atichīm, bestiaq̄, & Cerberz catholice ecclesie ep̄m, summūq̄ pastore ore impurissimo agnoiat. Cur negatis ecclesiam a dño ædificatam esse sup̄ Petrū, Cur negatis Romanā cathedrā Petri? Cur Ro. ecclesie primatū: Ecce ap̄issime asseruat hęc oīa B. Cyprianus. Cur itē utuperatis fidē Romanorum aplica uoce laudatā: Cur excitatis schisma cōtra Ro. ecclesia, vñ unitas sacerdotalis exorta est: Cur uos schismatici iudicatis de ecclesie p̄posito: Cur de ch̄riano hæretici: Cur de sacerdote sacrilegi: Quāta putatis nobis ex una hac Cypriani ep̄la cōtra uos iacula eē, si uelimus nūc oīa excutere? Sed his mō cōtēti sumus, intuitu breuitatis.

¶ Octaua demonstratio, ex Dionysio Alexandrino.

Gloriosus Alexandriæ ep̄s Dionysius plurima utiq̄ testimonia cōtra impietates ufas pulit, sed qm̄ opa eius nō extant, Vñā interim ep̄istola eius recitare libet ex Eusebio, in hęc sane formā p̄scriptā, Dionysius Nouato fratri salutē. Si inuicis (ut ais) in hoc uenisti, ondens i eo, si desinas uolens. Oportuerat qdē etiā pati oīa ne scinderet ecclesia dei. Et erat nō inferior gloria, sustinere martyriū pro eo, ne scindat ecclesia, q̄ est illa, ne idolis immolet. Imo scdm̄ meā sn̄iam, maius hoc pro martyriū. Ibi nāq̄ unusq̄sq̄ pro sua tm̄ aīa. In hoc uero pro oī ecclesia martyriū sustinet. Sed nūc, siue tu suadere, siue etiā cogere potes fratres redire ad cōcordiā, maius tibi erit emēdationis meritū, q̄ fuerat culpa cōmissi. Quia illud iā nō imputabit, hoc etiā laude dignū ducet. Si v̄o illi in incredulitate p̄manerint, salua animā tuā. Vale. pacē desiderās, quā tibi imprecor. ¶ Ecce uobis ep̄istolā sanctissimū Cōfessoris & Martyris Ch̄ri, q̄ in multis sub Decio, sub Volusiano, sub Valeriano & Galieno p̄secutionibus q̄ plurimos agones pro Ch̄ri noīe subiit, adeo qdē intrepide, ut al. qm̄ insectatibus dixerit. Quid insectādo laboratis? Caput meū, pro q̄ magnopere fatigamini, auulsum ceruicibus sumite, & donū magnū ad tyrannū referte.

Ep̄la Diony. ad Nouatum In hist. eccl. li. vi. ca. xxxiiij.

Quāt̄ fuit ille? le Dionysius. Eo. li. ca. xix.

¶ Fuit autē adeo studiosus & obseruās Ro. ecclesie, ut nō sit alia, cui ille uel studiosius obtr̄perauerit, uel frequētius scripserit. Scripsit sane multas ep̄las ad Corneliū, multas ad Stephanū, multas ad Sixtū secūdū, referēs ad eos de causis ecclesiasticis, De Nouati sane schismate multa retulit ad Corneliū, de unitate de pace ad Stephanū, de baptizandis ad Sixtū. Inter alia em̄ sic scripsit Stephano. Scito autē frater, oēs ecclesias in Oriēte, q̄ prius cōturhabunt, nūc redisse in cōcordiā & oēs sibi unanimiter cohærere, Et post pauca. Verz ne sermo ep̄le lōgior fieret, nobiliū tantūmō urbiū tibi ep̄s indicauī, ut etiā cæteros cū ip̄sis pariter unū sentire nō dubites, p̄ uniuersam Syriā & Arabiā, Ponti q̄q̄ & Bithyniæ oēs pariter unanimes & cōcordes, & multa sibi inuicē charitate cōnexi, glorificāt dñm nostrū.

Obseruas Ro. ecclesia.

In hist. ec. lib. viij. ca. iij.

Ad Sixtū vō hęc sunt eius uerba. Vere autē frater cōsiliū peto, & requiro sniam. Quid tibi uideat in ea cā, q̄ in ecclia nra exorta est. Verēor em̄ ne forte fallar in aliquo. At non solū ad pōtifices, sed etiā ad presbyteros, ut cōfessores quosdā Ro. ecclie uenerabilr scriptit Quinetiā libros de baptismo nūcupauit Dionysio Ro. ecclie presbytero. Et cū ipse aliq̄ diu de rebaptizādis hæreticis cū Carthaginē sibus & Oriētalibus (ut refert Platyna) sensisset (Cypriani forsitan auctoritate induc̄) mutata postea snia, ad Stephanū scripsit, ut bono eēt aīo, qm̄ ecclie tā Asiaticę q̄ Africanę, mutata opiniōe ī sniaz Ro sedis iā uenissent. ¶ Quæ est igit̄ ur̄a tā barbara, O Hussitæ noui, intēperies & insolētia, ut tātis maledictis in matrē ur̄am insurgatis, in Ro. scz ecclia, q̄ retro tot seculis oibus porbē ecclesijs adeo uenerabilr fuit ac sacrosctā: Ecce oēs ecclie Pon. totius Asiæ minoris, totius Syriæ, Mesopotamiæ, Arabiæ, Aegypti, Aphricæ, cōtra Nouatianos, schismaticos Ro. sedi adhærebāt, ad eius turbationē cōturbant, ad eius pacē exultabāt, & erroneā de rebaptizandis opinionē deponētes, unius ecclie Ro. auctoritatē atq; sniam sunt amplexatæ Vos autē unius barbarici anguli hoies obscuri, nudī, nec ulla Ep̄ali dignitate insigniti & adiuti ab uniuersa ecclia, iā pridē dānatū ē in gnali Cōcilio, tollētēs in coelū ora barbaris ac foetidis hæresib⁹ absominabilr polluta, Cū uidetis hic tot sctōs Ep̄os, eccliasq; toti⁹ Oriētis & Aphricæ aplice sedi humilr ad correctionē colla submississe Qd̄ profecto nō fecissent, nisi sciuisset Ro. ecclia ei⁹ apli tenere Cathedralr. cui dñs dixerat. Ego p̄ te rogauit Petre, ut non deficiat fides tua, Et tu aliq̄ cōuersus, cōfirma frēs tuos. Iā uos nec filiī apli estis, nec frēs. Maledictis em̄ m̄ri, & dissidiū q̄ritis inter frēs. O infecta & inficiētia uisperæ genimina, q̄s uobis mōstrabit fugere a uētura irarūpitis (q̄tū in uobis est) uter̄ m̄ris, & pugnā suscitāt inter frēs Quid putatis scripturū fuisse, si talia audisset, hunc Dionysium.

¶ Nona demonstratio, ex Lactantio.

Lactan. libro
iiij. ca. xxi.

Danie. viij.

Judæos exci-
diū Romæ p̄-
dictū ab aplis

Lactantius Firmian⁹ in 4. li. diuinarij institutionū integrū hac de re capitulū scripsit, in hūc sane modū Ordinato (inqt) discipulis suis Eū uāgelio, ac nois sui p̄dicatione, circūfudit se repēte nubes, eūq; in cœlū sustulit, q̄dragesimo post passionē die. Sicut Daniel fore ostēderat, dicēs. Et ecce in nubibus cœli filius hois ueniēs, usq; ad uetustuz dies: puenit. Discipuli uero p̄ prouincias disp̄si, fundamenta ecclie ubiq; posuerunt, faciētēs & ipsi in nomine magistri dei magna & pene incredibilia miracula, Quia discedēs instruxerat eos uirtute ac potestate, qua posset nouæ annuntiōis ratio fundari, & cōfirmari. Sed & futura aperuīt illis omnia. Quæ Petrus & Paulus, q̄ Romę prædicauerunt, Et ea prædicatio in memoriā scripta pmāsit. In qua cū multa alia mira, tū etiā hoc futurū esse dixerunt, ut post breue immitteret deus regē qui expugnaret Iudæos, & ciuitates eorū: sōs

Platina ī uita
Stephani.

Intēperies nos
uos: Hussitarū

Lucæ. xxij.
Lucæ. ij.

Lactan. libro
iiij. ca. xxi.

Danie. viij.

Judæos exci-
diū Romæ p̄-
dictū ab aplis

Lactantius Firmian⁹ in 4. li. diuinarij institutionū integrū hac de re capitulū scripsit, in hūc sane modū Ordinato (inqt) discipulis suis Eū uāgelio, ac nois sui p̄dicatione, circūfudit se repēte nubes, eūq; in cœlū sustulit, q̄dragesimo post passionē die. Sicut Daniel fore ostēderat, dicēs. Et ecce in nubibus cœli filius hois ueniēs, usq; ad uetustuz dies: puenit. Discipuli uero p̄ prouincias disp̄si, fundamenta ecclie ubiq; posuerunt, faciētēs & ipsi in nomine magistri dei magna & pene incredibilia miracula, Quia discedēs instruxerat eos uirtute ac potestate, qua posset nouæ annuntiōis ratio fundari, & cōfirmari. Sed & futura aperuīt illis omnia. Quæ Petrus & Paulus, q̄ Romę prædicauerunt, Et ea prædicatio in memoriā scripta pmāsit. In qua cū multa alia mira, tū etiā hoc futurū esse dixerunt, ut post breue immitteret deus regē qui expugnaret Iudæos, & ciuitates eorū: sōs

lo adæquaret, Ipsos autē fame, sitiq; confectos obsideret. Tum fore ut corporibus iuorū uelceretur, & consumeret se inuicē. Postremo, ut capti ueniret in manus hostium, & in conspectu suo acerbissime, coniuges suas uexari cerneret, uiolari, ac prostitui uirgines, diripi pueros, allidi paruulos. Omnia deniq; igni ferroq; uastari, captiuos in ppetuum terris suis exterminari. Eo, q; exultauerunt sup amantissimum & probatissimū dei filium. Ita post illoꝝ obitū, cū eos Nero interemisset Iudæorum gentē, & nomē Vespasiani extinxit, fecitq; omnia, quæ illi futura prædixerant. Hæc Lactantius. Quæ tã etsi non omnia huic proposito deseruiunt, cuncta tamē propter historię contextum, relatu uidebantur digna.

¶ Quid dicis igit Velene, qui confidis tantopere in fucatis p̄stigi osæ rhetoricæ tuæ psualionibus? Nunquid aut uenustior, & eloquē testimonio: tior es Lactantio? Ecce q̄ pulchra eadēq; & mira & rara, refert ille de apostolis. Quod si Petrus non fuit (ut ais) Romæ, quomodo ergo Romæ prædicauit? Quomō prædicatio eius Romæ facta, in memoriã scripta p̄mansit? Quomodo futura ibi prædixit? Quomodo eū Nero interemit? Quid ergo? Nesciuit Lactantius & historias & literas ulla, siue humanas, siue diuinas, quas scit mō barbarus rhetoricus: lus atq; elemētaris theologus? O stultissimā p̄sumptionē, quę ex crassima dialectices (ut postea uidebimus) ignorantia processit.

¶ Decima demonstratio, ex Athanasio.

Extant adhuc aliq̄ Athanasij ad Ro. pontifices epistolæ. E quibus una ad Liberium papā, in hunc modū scripta est. Domino beatissimo & honorabili, sancto patri, Liberio papæ, Athanasius & uniuersū Aegyptiorū Episcopi, in unū synodice apud Alexandriã cōgregati, Vt̄ beatissimæ paternitatis iura penes deū sunt manifesta, dū p̄dicationib; scz ap̄licis & doctrinis uerę fidei cultura uniuersa repleta sit terra. Per diuinorū tñ eruditionē eloquiōꝝ, uŕa instruēte admonitione exhortatoria, sup̄ edificať orthodoxa Chŕi ecclia, ap̄lica institutione **f**ini data, & a fidelib; p̄rib; firmissime roborata. Ad quā oēs beatissimi ap̄li, pari honoris & p̄tatis cōsortio p̄diti, pp̄orū agmina cōuertētes pie sc̄tēq; de tenebris ad lumē, de lapsu ad uerā fidē, de morte ad uis̄tā, hoīes diuinæ p̄destinationis grā p̄scitos, salutarib; p̄ceptis ac monitijs p̄duxerunt. Quā sanctorū ap̄lorū uestra fraternitatis honorāda sequēs merita, & p̄fectius implēs exēpla ecclia dei moꝝ p̄bitare & actiui sc̄titate cōdecorat, & fide sacra, chŕianisq; morib; uigēs, quæ fieri deo placita p̄cepit, studijs pontificalibus indefinēter operat̄ & p̄ficit, seruās legis diuinę mādāta, Quia nō legis auditores iusti sunt ap̄d deū, sicut narrat ap̄ls, s; factores legis iustificabūt. Nos em̄ hæc **Rom. ij.** meditari cupiētes, & ea, q̄ a sc̄tā sedē uestra apostolorum, eorūq; successorū p̄dicat̄ one suscepim; atq; quæ in Nicena synodo roborata cognouim; p̄dicare & Arrianorū bla p̄hemias, atq; aliorū hereticorū repellere.

Ep̄la synodal̄
Athanasij,

Rom. ij.

Rūfales dicit.

Mat. xxiij.

Epilogus in
LutheranosIn trip. hist. li.
iiij. ca. xvij.Apostolicus
triumphus

repellere, & cotidie ab his psequimur, & dānatiōni tradimur, atq; morti destinamur. Qua de re pcamur, ut vris exhortationibus, tā p uos q̄ p Apochrifarios vros adiuuemur. Ne dū illi crescūt, & nos, **munis** mur, uera fides destruat, & eorū hāresis ultra fidē nr̄az crescat. Qm̄ timeo, ut postq̄ abūdauerit inigras, refrigeret charitas multorū. Pro qua re multa vr̄ae sacrae doctrinae, tā apud deū, q̄ apud cūctos fides les, merces & laus reposita est, si vr̄ae relectentur auctoritate. Et post ml̄ta, circa finē ita cōcludit. Huius rei gr̄a, vris uobis a Chrō Iesu comissa est ecclesia, ut pro oibus laboreis, & cūctis opē ferre nō negligatis. Quia dū fortis armatus custodit atriū suū in pace sunt oia q̄ possidet. Ideoq; tanta urgēte necessitate, summope cōprimite uestra lumina auctoritate infestis, releuate oppsitos, ut abiq; graui, de dño opitulāte, difficultate, ipsi gratāter, oī tpe sacrificare mereamur illae. Et subscripro, Aeterna te seruet diuinitas per multos ānos sanctis sine patrū p̄r, Amen. ¶ Ecce hic dicit Ro. pōtificē, sanctissimū patrū patrē, dicit summā eius auctoritatē, dicit uniuersalē ei cōmissam ecclesiā, dicit sacra eius doctrinā, dicit eius sedē ap̄lorū, eorūq; successorū p̄dicatione, dicit Ro. ecclesiā orthodoxā, & apostolica in stitutiōne fundatā. Quid uos aut̄ dicitis impj̄ matris vr̄ae desertorū & hostes? Dicitis sane Ro. pōtificē eē Antichr̄m, dicitis papatū robustā eē uenationē Nymbroti, dicitis ab eccl̄a Ro. discedēdū esse dicitis doctrinā eius hāreticā, ecclesiā schismaticā, Sathanāe synago gā, dicitis eā a Petro nō eē institutā & fundatā, ne uisam gdē. Quid obsecro aut̄ pei? aut grauius in eā dicere potuissent oēs p̄secutores eius? At sup̄auit diuina protectiōne gladios & Eucleos tyrānorū, sup̄pabit etiā procul dubio uetosa hāc impiāe linguae iacula. Quis em̄ p̄ior vris potius cōuictijs, q̄ scriptis Athanasij, eiusq; p̄ Aegyptū The baidēq; & Lybiā collegarū attestatiōibus p̄beat aures? Q̄ta autē isti Ro. pōtificibus Marco, Julio, Liberio, & Foelici ascripserint, ex eorū liq̄t̄ epl̄is, q̄s hīc breuitatis cā omitto. ¶ Ne v̄o q̄s eas dicat ficticias, multa ex eis decerpta passim repiunt in Decretis Gratiani Et in tripartita historia, p̄sertim in lib. 4. ubi etiā pulcher extat Dia logus, inter Liberū papā, & Cōstātinū impatorē habitus, Ex q̄ cōh̄ cere licet, q̄ta sp̄ fuerit Romani pontificis in uniuersali ecclesia auctoritas fideiq; constantia.

¶ Undecima demonstratio, ex Prudentio.

Aurelius Prudenti⁹, uir & pietate & ingenio clar⁹, hāc de passioe Petri & Pauli carmina, iter p̄clara opū suorū monumēta post se reliquit. In eolibro, quē **negregetow** de Cronicis martyrum inscripsit.

Plus solito coeunt ad gaudia, dic amice quid sit.

Romam per omnem curstant ouantq;

Festus apostolici nobis redit hic dies triumphi

Pauli atq; Petri nobilis cruore

Vnus

Vnus utrumq; dies, pleno tamen innouatus anno,
 Vidit superba morte laureatum.
 Scit Tyberina palus, quæ flumine labitur propinquo
 Binis dicatum cespitem trophæis.
 Et crucis & gladij testis, quibus inrigans easdem,
 Bis fluxit humber sanguinis per herbas.
 Prima Petrum rapuit sententia legibus Neronis
 Pendere iustum præminente ligno
 Ille tamen ueritus celsæ decus æmulando mortis
 Ambire tanti gloriam magistri
 Exigit, ut pedibusmersum caput imprimat supinis,
 Quo spectet imum stipitem cerebro
 Figitur ergo manus, subter sola uersus in cacumen,
 Hoc mente maior, quo minor figura.
 Nouerat ex humili cœlum citius solere adiri,
 Deiecit ora, spiritum daturus
 Ut teres orbis iter flexi rota percucurrat anni
 Diemq; eundem sol reduxerit ortus,
 Euomit in iugulum Pauli Nero ferulum furorem,
 Iubet feriri gentium magistrum,
 Ipse prius sibimet finem cito dixerat futurum
 Ad Christum eundem est, iam resoluor (inquit)
 Nec mora protrahitur, poenæ datur, immolatur ense,
 Non hora uatem, non dies fefellit,
 Diuidit ossa duum Tybris sacer ex utraq; ripa,
 Inter sacra dum fluit sepulchra
 Dextra Petrum regio testis tenet aureis receptum,
 Canens oliua, & murmurans fluento
 Namq; supercilio faxi liquor ortus excitauit
 Fontem perennem christimatis feracem. ¶ Et post pauca,
 Parte alia Pauli titulum uia seruat Ostiensis
 Qua stringit annis cespitem sinistrum
 Regia pompa loci est, Princeps bonus has sacrauit arces,
 Lufitq; magnis ambitum talentis
 Bracteolas trabibus subleuit, ut omnis aurolenta
 Lux esset intrus, ceu iubar sub ortu
 Subdidit & Parias fuluis laquearibus columnas,
 Distinguit illic quas quaternas ordo.
 Ecce cōcordat hic testis ueritatis cū reliqs p oia in re gesta factiq; sub
 stātia (ut dī) fatei em eūdē, quē cæteri, psequutorē, utriusq; apī, eās
 dē urbē, eūdē diē, Qd aut annū interponit, in hoc ut a ceteris differt
 ita a nobis minus ei credit, cū sint tot ac tanti, utriusq; linguæ piti,
 eximieq; sanctitatis uiri ecclesiastici, utrūq; apīm, ultimo Neronis
 F anno

Petrus merso
 capite crucis
 figitur.

Paulus necas-
 tur gladio,
 ij. Timor, iij.

Tempa eorū
 deaurata.

34 IOH. COCHLAEI ADVERSUS VELENVM.

anno martyriū subijſſe teſtanē. Sed hac de re latius dicemus infra
¶ XII. demonstratio, ex Chryſoſtomo.

B. Iohānes Chryſoſt., in primo cōtra monaſticae uitae uitupatores li-
bro, cuiusmodi de B. Paulo refert hiftoriā, quā egdē apud alios, non
repi. Neronē (ingr) prorsus ex fama nouiſus. Vir em ipudicitia, ſces
leribusq; oib⁹ iſignis fuit. Hic itaq; Paulo bñſſimo (uno em tpe uitā
iſtā agebāt) ei uſmōi ac prorsus ſimillima crimina obijciēs his, q̄ uos mō
ſctis uiris obijcitis. Pellicē em eius, quā ille depibat, atq; in delicijs ha-
bebat, eū induxiſſet, fidei ac religiōis ſacramēta ſuſcipe, pſuaderat us-
na, in ceſtū illū impurūq; cōgreſſūz declinare. Hæc inq̄ ille crimina
obiectans, corruptorēq; neq; flagicioſum atq; nebulonē, & his ſilia
q̄ mō pſtrepitis, Paulū uocitans. Primū equidē coniecit in uincula,
Cū uero, ut puellæ ei uſce monita atq; conſilia dare deſineret, illi p-
ſuadere nō poſſet, necauit tandē. Quid uideē Velene de hoc uiro?
nunquid in pſtigioſis uerboz; fucis uim eloquentiæ illius ſupabis?
Ecce fateē Paulū a Nerone occiſum, neciſq; ultra uulgarē hiftoriam
ſpecialē q̄z occaſionē. Tu id negas, nullo ſubnix⁹ teſte aut cā. Aequū
ne eſt igit, ut nouo tuo ſomnio credat, cōtra tā receptā tot proba-
tiſſimoz; autorū hiftoriā. De morte aut Petri neſcio qd̄ faciēdiſſi-
mus iſte ſctūs tradiderit. Sed de primatu (quē uos piter negatis) ei⁹
multa ac ſpecioſa ſunt hui⁹ uiri teſtimonia. Etem ſup pſal. 70 ita ſcri-
bit de B. Petro. Cōlūna ecclīæ & fundamētū fidei, Princeps apſtorū
Petrus, ad uiliſſimæ mulierculæ uocē, Dñm ter negauit. Nōne as
mare fudit lachrymas, & recepit priſtinā dignitatē. Itē in homil. de
pœni. Nōne (ingr) ter Petrus negauit. Nōne cū iuramēto ter. Poſt
illū tñ grauē caſum (negatiōi em nullū eſt malū æq̄le) rurſum eū ad
priorē reduxit honorē pœnitētia. Et ei p totū orbē terraz; ecclīe pſi-
dētiā tradidit, qd̄ oib⁹ mai⁹ eſt illū nobis maiorē oib⁹ apłs i dñm
hīe charitatē ond̄it. Itē ſup illud uerbū Petri, Tu es Ch̄s fili⁹ dei ui-
ui. Petri⁹ oim apłoz; os. Vertex cōfortij toti⁹, cū oēs interroga-
ti eēt, ipſe ſolus rñdet. Quē Ch̄s ecclīæ future paſtorē cōſtituit, Ita
gdē, ut futura ecclīa, tot tātiſq; fluctib⁹ ipetu irrupētibus, imobilis
maneat, Cui⁹ paſtor & caput piſcator hō atq; ignobilis, terraz; orbe
relictate, adamātis naturā firmitate ſuper. Sicut & pater ad Hiere-
miā dicebat, Sicut colūnā ferreā, & ſicut murz; æneū poſui te. Sed
ipm̄ qdē unigenitū pater, Hūc aut uniuerſo terraz; orbi Ch̄s ppo-
ſuit. Hoc tibi Chryſoſtom⁹, q̄ & ſup Iohā. aliq̄ties meminit ei⁹ (quē
uos negatis Vviclephice, hoc eſt furioſe, ipudēter ac barbarice) pri-
matus quē a dño Petrus accepit, ſuiſq; ſucceſſorib⁹ uelut p man⁹ tra-
didit, Quid ergo nō negaretis, ſi uſq; adeo manifeſta negatis.

¶ XIII. demonstratio, ex Ambrosio.

Ambro in ep-
lxv. epi lxvxi

Inter B. Ambroſij epłas una extat ad Siriciū papā, cuius hoc ſane eſt
incipiū. Dño dilectiſſimo fratri, Siricio papæ, Ambroſius e p̄s, Baſilia
n⁹ Ep̄s.

Mira hiftoria
de Paulo &
Nerone.

De primatu
Petri.
Homil. ij.

Homi. lxxx.

Mat xvi.

Hiere. i.

DE
nis Ep̄s &
cubias
conle cult
ſi ouicula
iſi morib
emus hoc
Nec mira
nō reog
li calca
gradat
oni in
orata Ch
ble deo
cultidē
re feli
Quos tan
un dū
npoēs, dñ
tāt bar
uocis & C
gis dñm
pue dicit
mea. Pa
fuit ex
legitme
Ch̄s &
dixim⁹
gnouim⁹
& p̄a ſol
& lequar.
ram ſac
as nō re
huius p
chriſti
nō cū
bebit. P
extrem
a ſuſtris
vegret,
nam cl
erunt ho
barbaro
pontific

nus Ep̄s & ceteri, Recognouimus l̄ris sc̄itatis tuæ, boni pastoris ex
 cubias, q̄ fidel̄r cōmissiā tibi ianuā serues, Et pia sollicitudine Ch̄i
 ouile custodias dignus, quē oues dñi audiāt & sequant̄. Et iā, q̄a nō
 sti ouiculas Ch̄i, facile dephēdes & occurre, q̄si puidus pastor. Ne
 isti mortib⁹ p̄fidia iuxta, feraliq; ululatu dñicū ouile disp̄gāt. Lauda
 mus hoc dñe, frater nobis dilectissime, & toto cōcelebram⁹ affectu
 Nec miramur, si lupoz rabie grex dñi phorruit. In q̄bus Ch̄i uocē
 nō recognouit. Agrestis em̄ ululatus est, nullā uirginitatis gr̄az, nul
 lū castitatis ordinē seruare, p̄miscue oīa uelle cōfundere, diuersorū
 gradus abrogare meritorū, & paupratē quādā cœlestiū remunerati
 onū inducere, Et infra. Sed si doctrinis nō credit̄ sacerdotū, credatur
 oraculis Ch̄i, credat̄ monitis angeloz, dicentiū. Quia nō est impossi
 bile deo oē uerbū, Credat̄ symbolo ap̄tōz, q̄d eccl̄ia Ro. iteratū sp̄
 custodit & seruat. Et circa finē, Ita Iouinianū, Auxentiū, Germinato
 rē, Felicē, Protinum, Genialē, Marcianum, Ianuariū, & Ingeniosum
 Quos sanctitas tua dānauit, scias apud nos quoq; secundū iudicium
 tuū esse dānatos. In columē te & florentissimū deus noster tueat̄ om
 nipotēs, dñe dilectissime frater. Vides ne hinc q̄q; tuā Velene impie
 tatē barbaricā, qui tā illota nimitūq; rancida lingua eū Antichristū
 uocas & Cerberū, quē adeo nenerabil̄r B. Ambrosius suis cū colle
 gis dñm uocat & bonū ac prouidū pastorē? At sciebāt illi, Petro p̄ci
 pue dictū eē a dño, Symon Iohānis diligis me plus his: Pasce agnos
 meos, Pasce oues meas. Hinc nimitūq; uniuersalis pastor ouīū Christi
 fuit (ut iā supra ex Chrysoft. dictū est) B. Petrus, & q̄sq; in locū eius
 legitime successerit. Quocirca p̄t̄ifex Ro. gñalis ē pastor oīm ouīū
 Ch̄i, & oīm eccl̄iaz caput, quē Ch̄s in Petro, uniuerso (ut iā supra
 dixim⁹) terraz orbi p̄posuit. Vñ ait hic B. Ambrosi⁹ Siricio, Recon
 nouim⁹ boni pastoris excubias, q̄ fidel̄r cōmissiāz tibi ianuā serues
 & pia sollicitudine Ch̄i ouile custodias. Dign⁹, quē oues dñi audiāt
 & sequant̄. Vis nūc imperite logice, bonā ex his consequētiā infere
 ram? faciā, idq; minime grauatim. Ergo qui huius pastoris excubi
 as nō recognoscit, nō est de grege ouīū, sed lupoz. Item, Ergo q̄ intra
 huius pastoris ianuā nō manet, nō ad oues Ch̄i, sed ad hircos Anti
 christi p̄tinet. Itē. Ergo qui ex ouili huius pastoris exilit & abscedit,
 nō cū Petro, sed cū Iudā proditore, apostata, atq; destitore, partē ha
 bebūt. Postremo. Ergo q̄ hunc pastorē nō audit nec sequit̄, stabit in
 extremo iudicio (horrēdum dictū) non a dextris inter oues dñi, sed
 a sinistris inter hœdos diaboli. Intelligis ista Velene? Utinam intel
 ligeres, & nouissima considerares, ut resipisceres, priusq̄ tua in æter
 nam claudant̄ (ut ait poeta) lumina noctem. Agrestes nimirum fu
 erunt Iouiniani ululatus, ueltri autem, ut sunt numero plures, ita &
 barbarico sono sunt lōge agrestiores. Vbi em̄ dixit Iouinianus Ro.
 pontificem esse uerum & finalem Antich̄m: ubi bestia triformemē
 ni,

Ro. ponti pas
stor ouium.Agrestis ulu
latus hæreti
corum

Lucæ. 4.

Impietas
Veleni.

Iohan. ult.

Mat. xxv.

Verg. x. arne.
Agrestior ulu
latus Hulla
rū q̄ Iouin
ni,

F z ubi Cer

ubi Cerberus infernalis: ubi negavit B. Petri patrimoniū: ubi eius pri-
matū: ubi eius cathedra: ubi iussit ab ecclia Ro. discedēdū esse: ubi
negavit S. Petrum Romae fuisse: Haec uerba sunt Lutherani figmēta,
cōiūcia, deliramenta, nō ex chriana institutione atq; modestia, sed ex
poetico furore ac impudētia plus q̄ histrionica, oborta, ædita, cōfi-
cta. At negavit Iouinianus uirginitatis grām, uos negatis eandē, &
ōge horribilius dicitis in Babylónico uro ululatu, nullū debere fies-
ri uotū castitatis, ducēdas eē uxores presbyteris, nubere matresq; fa-
milias fieri debere moniales. Sed qd ego frustra unā & alterā de im-
mēso errore uorū pelago, hæresim cōmemoro. Cū a morte Christi
in hanc usq; diē nemo unq̄ hæreticorū tm̄ p̄ se tulit, & sedis aplice &
oīs oīno religionis cōtēptū, q̄ tū ostētat hæc barbarissima uerba, secta.

Aug. de sacris
lib. iij. ca. i.

Certe nusq; scdm̄ uestrā proteritiā locutus est B. Ambrosius, sed
ubiq; uenerabilis, ubi mētio incidit, & papæ & Ro. ecclie debitum
tribuit honorē. Ne yō longior, duo tm̄ loca nūc afferā. Vnū sane ex
tertio libro de sacramētis, Alter ex tertio itidē libro de uirginibus.
Primo igit̄ ait Ecclia Ro. cuius typū in oibus sequimur & formā, hæc
cōsuetudinē nō habet, ut pedes lauet (subintellige post baptismum),
Vide ergo, forte propter multitudinē declinauit, In oibus cupio seq̄
ecclia Ro. Sed tm̄ & nos hoies sensum habemus. Ideo qd̄ alibi recti-

Amb. de ygi.
li. iij. in p̄ci.

obseruat, & nos recte custodim⁹. Vt̄ q; ipse author est nobis hui⁹ as-
serptionis Petrus ap̄tus, q; sacerdos fuit ecclie Ro. In altero autē loco
sic ordit̄ idē grauissimus author, Qm̄ q̄ habuimus, digessim⁹ sup̄ios
ribus libris duobus, tēpus est, soror sancta, Ea, q̄ mecū cōferre soles,
beatæ memoriæ Liberij p̄cepta reuoluere, Vt, q̄ uir sanctior, eo ser-
mo accedat gratior. Nā q; is, cū in saluatoris natali, ad ap̄m Petrū,
Virginitatis professionē, uestis q; mutatione signares (q̄ em̄ melius
die, q̄ q̄ uirgo posteritatē acquisiuit) Atq; astatibus etiā puellis dei cōs-
pluribus, q̄ certaret̄ inuicē de tua locietate. Bonas (ingr) filia nuptias
desiderasti. Vides q̄tus ad natalē sp̄ōsi tui p̄p̄s cōuenerit, & nemo is
pastus recederet: Hic est, q; rogatus ad nuptias, aquā in uina cōuertit.
In te q; synce factū cōferret uirginitatis, q̄ prius eras obnoxia ui-
libus naturæ materialis elemētis. Ecce B. Ambrosius ap̄tissime dicit
B. Petrū Ro. ecclie sacerdotē fuisse, tu uero impudētissime dicis illū
Romæ nunq̄ fuisse. Et soror Ambrosij uelū uirginitatis sacræ acce-
pit a Liberio papa ad ap̄m Petrū, id est, iuxta sacratissimū corpus,
& sepulchrū eius in ipsius basilica, Tu uero oēm reiſis historiā.

Iohan. ij.

¶ XIII. demonstratio. ex Hieronymo.

B. Hieronymus in Syriā profectus, in hæc uerba ad Damasum pas-
pā scripsit. Qm̄ uetulto Oriēs inter se p̄p̄orū furore collisus, in discip-
sam dñi tunicā, & desup̄ textā, minutatim p̄ frustra discerpi, & Chri-
uineā exterminat uulpes, & inter lacus cōtritos q; aquā nō hnt̄ diffi-
cile, ubi fons signatur, & hortus ille cōclusus sit, possit intelligi, Ideo
mihi

Cathedra Pe-
tri cōsulēda.

mihi cathedrā Petri, & fidē ap̄lico ore laudatā, cēsui cōsulēdā. Inde nūc iure aīe postulās cibū, vñ olim Ch̄ri uestimēta suscepi. Neque em̄ tanta uasitas elemēti liquētis, & interiaccens lōgītudo, terrarū, me a p̄ciōsae margaritae potuit inquisitionē prohibere. Vbi cūq; fuerit corpus, illuc cōgregant aqlae, profligato a sobole mala patrimonio, apud uos solus incorrupta patrū seruat hāreditas. Ibi cespice terra foecūdo, dñici seminis puritate cētenos fructus refert, Hic obruta sulcis frumēta, Ioliū, auenascq; degenerāt. Nūc in Occidente sol iusticiāe oriē, in oriēte autē lucifer ille, q̄ ceciderat, supra sydera posuit thronū suū. Vos estis lux mūdi, uos sal terrae, uos aurea uasa & argētea. Hæc testacea uasa uel lignea, uirgā ferreā, & æternū opiū incediū. Qz q̄ igit̄ tui me terreat magnitudo, inuitat tñ hūanitas. A sacerdote uictimā salutis, a pastore p̄sidiū ouis flagito. Facessat iuidia, Romani culminis recedat ambitio, Cū successore piscatoris, & discipulo crucis loqr̄. Ego nullū primū, nisi Ch̄m sequēs, beatitudini tuæ, id est cathedræ Petri, coione cōsocior. Sup̄ illā petrā ædificatā ecclesiā scio. Quicūq; extra hāc dōmū agnū comederit, p̄phan⁹ est, Si q̄s in archa Noe nō fuerit, pibit, regnante diluuiō. Hęc ibi Hieronym⁹

¶ Nolo equidē (ut breuis siā) alta Hieronymi, q̄ & plurima & certissima sunt, nūc adferre testimonia. Hęc tantūmō uerba propono Et admodū lubēter hic tuā uelim intueri Velene frontē, aptū tñ, & nulla ficti noīs larua cōtectā. Quidnā ad ista sis corā dicturus, cōtra eū in q̄ uisq; quē ip̄e & doctissimū fateris, & supra nos obiecisti. Quid em̄ stultissimo cogitatu p̄sumere, obsecro. audes, attestations hui⁹ uiri, tā sublimi ingenio, tā indefesso studio, tātaq; linguarū peritia, tot annis, a puero usq; ad cētēsimū pene annum, in ocio priuato, uitæq; tranquillitate, ac bona corpis ualitudine, in sacrarū l̄rarū explanatione usq; adeo exercitati, friuolū hoc tuū (uelut ex scripturis & iā primū p̄ te de p̄sumo) cōmētū añferre: Tu ne poeta theologe mēsib⁹ uix bñ tribus, in Paulo inuenisti, qd̄ Hieronym⁹ in annis plus uicibus tribus inuenire nō potuit: I nūc effrons p̄pudū, & refer nobis Oriētis dolorē, dū prospicit Ch̄m in Occidēde (ut ais) exulare, tuasq; Crypsas Bohæmias Petri cathedræ añpone. Nobis interim una Hieronymi literula plus faciet fidei, q̄ cētū milia cōuiciorū tuorū plaustra, Neq; p̄o dign⁹ uideris, cui ad tā inepta n̄dea f. nisi ip̄m istorū infœlicitate uiderem⁹ p̄q̄libet stulta & audacula infirmos scandalizari. Non igit̄ tibi, tanq̄ aliquid dixeris, respondef, sed lubricis & infirmis in fide consulitur.

¶ XV. demonstratio, ex Augustino.
Inter epl̄as B Augustini ponit̄ una, ordine cētēsimā sexagesimā magna, in q̄ series Ro. p̄t̄ificū aptissime cōmemorat, sub hoc sane tenore, Dilectissimo & honorabili fratri, Generoso, Fortunatus, Alipius, Augustinus, in dño salutē. Qm̄ nobis notā eē uoluiſti epl̄am, quā ad

38. IO. COCHLAEI ADVERSVS VELENVM.

te Donatistaꝝ presbyter dedit. Qꝫ eũ tu qꝫ catholicus aĩo deris
ris. Tũ, ut ei potius (si nõ despate desipit) colulas, hæc ad eũ rescrip
ta petimus pferas. Ille em̄ ordinẽ chřianitatis ciuitatis ur̄æ, tibi ut in
sinuaret, iussisse sibi angelũ scribit. Cũ tu teneas chřianitatẽ nõ ciui
tatis tuæ tm̄, nec Aphricæ uel Aphroꝝ, sed totius orbis terræ, quæ
annunciata est & annũciat oĩbus gẽtibꝫ. Vñ illis parẽ est, q̄s præciosos
eẽ nõ pudet, nec sibi subueniũt, ut cũ possunt redeant ad radicẽ, nisi
etiã secũ alios p̄cidere, & sicut ligna arida in ignẽ destinare conent̄.
Et infra, Has ergo promissiones tenenti, si tibi angelus de celo dice
ret. Dimitte christianitatẽ orbis terræ, & tene partẽ Donati. Cuius
ordo tibi exponit̄ in ep̄la Ep̄i tuæ ciuitatis. Anathema esse deberet,
quã te a toto p̄cidere, & in partẽ contrudere conaret̄, & alienare a
promissis dei, Si em̄ ordo Ep̄iscopoz̄ sibi succedenuũ cõsiderandus
est, q̄to certius & uere salubriter ab ip̄so Petro numeramus. Cui to
tius ecclesiæ figurã gerẽti dñs ait. Sup̄ hæc petrã ædificabo ecclesiam
meã, & portæ inferoz̄ nõ uincunt eã. Petro em̄ successit Linus, Li
no Clemẽs, Clementi Anacletus, Anacleto Euaristus, Euaristo Ale
xander, Alexandro Sixtus, Sixto Telephorus, Telephoro Iginus,
Igino Anicetꝫ, Aniceto Pius, Pio Soter, Soteri Eleutheriꝫ, Eleutherio
Victor, Victori Zepherinꝫ, Zepherino Calixtꝫ, Calixto Urbanꝫ, Ur
bano Põrtianꝫ, Põrtiano Antherꝫ, Anthero Fabianꝫ, Fabiano Corne
lius, Cornelio Lucius, Lucio Strophanꝫ, Strophano Sixtus, Sixto Di
onysius, Dionysio Fœlix, Fœlici Euticianus, Euticiano Gaius, Gaius
Marcellinus, Marcellino Marcellus, Marcello Eusebio, Eusebio Mel
chiades, Melchiadi Syluester, Syluestro Marcus, Marco Iulius, Iulio
Liberius, Liberio Damasus, Damaso Siricius, Siricio Anastasiꝫ. In
hoc ordine successionis, nullus Donatista ep̄scopus inuenit̄. Sed ex
transuerso ex Aphrica ordinatũ miserunt, qui paucis præsidens A
phris in urbe Roma, Montensiu uel Cazupytarum uocabulũ pro
ppagauit. In illũ aut̄ ordinẽ ep̄iscopoz̄, qui ducit̄ ab ip̄so Petro usqꝫ
ad Anastasiũ, qui nunc eandẽ cathedrã sedet, etiã si quisqꝫ traditor p̄
illa tẽpora subrepisset, nihil præiudicaret ecclesiæ & innocentibus
christianis, quibus dominus prouidus ait de præpositis malis. Quæ
dicũt facite, q̄ aut̄ faciũt, f acere nolite. Dicunt em̄ & non faciunt. Ut
certa sit spes fidelis, q̄ non in hoĩe, sed in dño collocata, nunq̄ tẽpestas
te sacrilegi schismatis dissipef, sicut isti dissipati sunt, qui legunt in co
dicibus sanctis ecclesias, quibus apostoli scripserũt, & nullũ habent
in eis ep̄scopũ. Quid aut̄ puerius & infanlius, q̄ lectoribus easdem
ep̄stolas legentibus dicere. Pax te eũ, & ab eaz̄ ecclesiã pace sepa
rare, quibus ipsæ ep̄stolæ scriptæ sunt. Hæc Aug. Quid ad hanc di
cis Velene ep̄stolã? Cur Augustinus cũ collegis suis Ro. põtificũ se
ric potissime allegat, si nõ hñt (ut putas) in catholica ecclia primatũ?
Cur primo loco posuit B. Petrũ, si Romæ nunq̄ fuit? Q. si pie sup̄bit
August.

Ordo & suc
cessio Ro. põ
tificũ,
Mat. xvi.

A Petro usqꝫ
ad Anastasiũ.

Mat. xxxiiij

Aug. xxxix.
Nos. ccxxxix.
numeramus
Ro. pont.

Augustinus, cōtra nouitatē Donatistarū, antiq̄ isto & longo (ut ei ad paucitatē Donatistarū respiciēti uisum est) Ro. pōtificū ordie. Quid nos dicemus uobis, q̄ possumus in ecclia Ro. ordinē pōtificū triplo & q̄druplo lōgiorē, q̄ fecit Augustin⁹, enūterare: Quippe nouē & triginta solūmō enūterat Aug. Nos ex Platyna a B. Petro usq̄ ad Leonē. 10. (q̄ nup̄ obdormiuit in dño) facile possumus colligere. 229. Et poterāt Donatistę sex forsitā aut decē p̄ successiōnē Epos a Donato ad Augustini usq̄ t̄pa cōmemorare. Vos autē in barbara ac sacrilega hac lecta uŕa ne unū qdē ep̄m ondere potestis. Quis ergo equū eē credat, ut hō chr̄ian⁹ ex certa ecclia ad cōfusiōez uŕaz trāsŕugiat: Vos eī estis sine domo, sine tribu, sine p̄re, sine m̄re, uagi cētauri, ip̄i deseruores, barbarissimi ap̄lice institutiōis puaricatores, sacrilegi, ois religōis euerŕores. Quid itaq̄ summuū pōti. cupitis occidere, epos Germanię spoliare, ecclias diripe, cleŕę expellere, monachos & moniales oī no extiguere, tēpla ac monasteria destruere, ab horis canonicis interdicerē, negare sac̄ta, tollere, caremonias, oēm q̄ penit⁹ cultū diuinū in crypticas abominatiōes (ubi q̄s p̄ fit & q̄ mater, nō q̄rit) cōuertere. Omitto nūc innūera Aug. testimoniā, cōtra uos reliq̄, q̄ passim posuit, & a nob̄ alibi q̄dā sunt ex eis recitata, unū tātūmō locū referre ad huc libet, q̄ i eo habet librorū, quē cōtra Manichei ep̄las scripsit. In catholica (inq̄) ecclia, ut omittā sincerrissimā sapiētā, quā i ecclia eē catholica nō creditis, M̄ta sunt alia q̄ i ei⁹ gremio me iustissime tenent. Tenet cōsensio pp̄lorū atq̄ gētū, Tenet autoritas miracul⁹ i cho. 2. 2. spe nutrita, charitate aucta, uetustate firmata, Tenet ab ip̄a sede Petri apli, cui pascēdas oues suas p̄ resurrectionē dñs cōmēdauit, usq̄ ad p̄sentē ep̄atū, successiō sacerdotū, Tenet postremo ip̄m catholicā nomē, Qd̄ nō sine cā inter cā multas hæreres sic ista ecclia sola obr̄uit, ut cū oēs hærетици se catholicos dici uelint, quærenti t̄p̄ peregris omnibus casibus no alicui, ubi ad catholicā conueniat, nullus hæreticorū, uel basilicā holi ca. suam, uel domū caudeat ostendere. Ista ergo tor ac tanta Christiani nominis charissima uincula, recte hominē tenent credentē in ecclia catholica, Etiā si propter nostræ intelligētix tarditatē uel uitę meritū, ueritas nōdū se ap̄issime ostēdat. Hæc Aug. ¶ At q̄ro iustus nos contra schisma uŕm heresescq̄ barbarissimas, ista dicim⁹, q̄bus usq̄ adeo lōga ē Ro. ecclie, sc̄tissimę m̄ris nr̄ę, & fidei plāratiōe & i sacerdotū successiōe series & ea qdē certissima: Ecce nob̄ cōtra irreligiosos uŕos articulos, de gr̄a sac̄torū, de baptismo puerorū, de fomite de m̄imonio, de missa, de mortuorū expiatiōib⁹, ac de id gen⁹ alijs sex cētis, cōsentiūt oēs chr̄iani, Itali, Hispani, Franci, Angli, Scoti, Dani, Poloni, Hūgari, Rhodi, & q̄cqd̄ in catholicorū rep̄i Catalogo, uenerāt nob̄iscū sedē aplicā, quā uidēt, nō solū q̄dringētorū (ut Aug.) sed etiā plus q̄ ter q̄dringētorū annorū uetustate firmatum. Sciunt oues CHRISTI commissas esse in Euangelio, non Judæ proditori.

Nō Vuide.

Lutherani sine p̄re, sine matre &c.

Au. cōtra ep̄ Manichei. c. 4.

Iohan. ult. Ro. ecclia p̄ omnibus casibus holi ca.

In Lutheranos ex Aug.

Iohan. ult.

Nō Vviclepho barbaro, nō Hullo desertori, nō Luthero apostatae, nō uobis deniq; Crypticis & irreligiosis schismaticis, sed B. Petro, q cathedrā ecclīae Ro. primus tenuit. Nos igit̄ non sub Cryptico uŕo ululatu, s; in Petri ouili, Euangelicoq; balatu, pie ac salubriter, iuxta maior; nostror; & traditiones & exēpla, inconcussa fide (deo dante & protegēte) permanebimus.

¶ XVI. demonstratio, ex B. Gregorio papa.

Innumera pfecto sunt B. Gregorij testimonia, cōtra tuā Velene uerŕaniā, cū in alijs eius opibus, tū uero plurima & certissima in. 12. libris, q Gregorij registrū inscribunt, in q; sane tertio, hāc habet ipsius ad Cōstantiā Augustā Mauricij impatoris uxore, ep̄la, quā uel cōtra breuitatis institutū, totū nūc recitare libet, ut si historijs nō credas, expientiae saltr̄ ac miraculis fidē tandē habeas, pferim ubi tantus uir ad tantā impatricē nihil friuoli aut cōmētici scripsisse, iure ac merito psumit. Tenor igit̄ ep̄lae est, Gregorius Cōstantiā Augustā.

Greg. in regi.
lib. ij. ep. xxx

Impatrix peti
it caput. Pau.

Terribilis elo
cus iste

Cospus fans
eti Laurēij

¶ Serenitas ur̄ae pietatis, religionis studio, & sanctitatis amore cōspicua, ppter eā, q̄ in honore S. Pauli apli in palatio aedificat̄, ecclīa caput eiusdē faucti Pauli, aut aliud qd de corpe ipsius, suis ad se iustionibus a me p̄cipit trāsmitti. Et dū illa mihi desiderarē impare, de qbus facillimā obediētia exhibēs, uestrā erga me amplius potuisses grām puocare, maior me mœsticia tenuit, qd illa p̄cipitis, q̄ facere nec possum nec audeo. Nā corpa sctōr; Petri & Pauli aplōr;, tantis in ecclesijs suis coruscant miraculis atq; terroribus, ut neq; ad orandū sine magno illuc timore possit accedi. Deniq; cū beatā recordationis decessor meus, q̄ argētū, qd supra sacratissimū corpus B. Petri apli erat, longe tñ ab eodē corpe, fere. 15. pedū spacio, mutare uoluit, signū ei nō parui terroris apparuit. Sed & ego aliqd silr ad sacratissimū corpus S. Pauli apostoli meliorare uolui. Et q̄a necesse erat, ut iuxta sepulchrū hmōi effodi altius debuisset, p̄positus loci ipsius ossa aliqua, nō qdē eidē sepulcho cōiuncta reperit. Quā qm̄ leuare p̄sumpsit, atq; in alio loco transponere, apparētibus qbusdā tristib; signis, subita morte defunctus est. Præter hāc aut̄ sanctāe memoriæ decessor meus idē ad corpus S. Laurēij martyris, qdā meliorare desiderans, dū nescit̄ ubi uenerabile corpus ipsius eēt collocatū, effodit̄ exquirēdo, & subito sepulchrū ipsius ignorāter aptū est. Et hi, q̄ p̄sentes erant, atq; laborabāt monachi & mansionarij, q̄ corpus ciui dē martyris uiderūt, qd qdē minime tangere p̄sumperūt, oēs intra decē dies defuncti sunt, ita ut nullus uitæ supesse potuisset, q̄ sctm̄ & iustū corpus illius uiderat. Cognoscat aut̄ tranquillissima dñā, q̄a Romānis cōsuetudo nō est qn̄ sctōr; reliqas dant, ut quicq; tangere p̄sumant de corpe, sed tantūmō in pyxide Brandeū mittit, atq; sacratissima corpa sctōr; ponit. Qd̄ leuatū in ecclīa, q̄ est dedicanda, debita cū ueneratione recōdit̄. Et tantæ p̄ hoc, ibidē uirtutes fiunt, ac si illu

illuc speciaſt eorū corpa deferant. Vñ cōtigit, ut beatæ recordatiōis
 Leonis papæ tꝑibus (ſicut a maioribus tradit) Dū qdā Græci de raſ
 libus reliquijs dubitarēt, p̄dictus pontifex hoc ip̄m Brandeū, allatis
 forcibus incidit, & ex ipſa incisione ſanguis effluxerit. In Roma
 nis nāq; uel totius occidētis partibus oīno intolerabile eſt atq; ſacris
 legū, ſi ſctōꝝ corpa tangere q̄ſq; uoluerit. Q; ſi p̄ſumpſerit, certū eſt,
 q̄ hæc temeritas impunita nullo mō remanebit, pro qua re de græ
 corū cōſuetudie, q̄ oſſa leuare ſanctōꝝ ſe aſſerūt, uehementer miraſ
 mur, & uix credimus. Nā qdā monachi Græci, huc añ bienniū ueſ
 nientes, nocturno ſilentio, iuxta eccleſiā S. Pauli corpa mortuorū in
 cāpo iacentia effodiebant, atq; eorū oſſa recōdebāt, ſeruantes ſibi,
 dū recederēt. Qui cū tenti, & cur hoc facerēt, diligēter fuiſſent diſ
 cuſſi, Cōfeſſi ſunt, q̄ illa oſſa ad Græciā eſſent, tanq̄ ſanctōꝝ reliq̄as
 portaturi. Ex q̄ꝝ exēplo, ſicut p̄dictū eſt, maior nobis dubietas naſ
 ta eſt. Vtrū ueꝝ ſit, q̄d leuare ueraciter oſſa ſctōꝝ dicunt. De corpiſ
 bus uero B. ap̄toꝝ qd ego dicturus ſum, q̄ eo tꝑe q̄ paſſi ſunt, ex oꝝ
 riente fideles uenerūt, q̄ eorū corpa, ſicut ciuiū ſuorū repererēt, quæ
 ducta uſq; ad ſecundū uobis miliariū, in loco q̄ dicit̄ Catatūbus col
 lata ſunt. Sed dū ea exinde leuare ois multitudo eorū cōueniēs niteſ
 reſ, ita eos uis tonitruī atq; fulgoris nimio metu terruit, atq; diſpſit.
 ut talia denuo nullaten⁹ attētare p̄ſumerēt. Tūc autē exeūtes Roma
 ni, eorū corpa, q̄ ſ ex dñi pietate meruerūt, leuauerūt. Et i locis qb⁹ nūc
 ſunt cōdita, poſuerūt. Quis ergo nūc ſereniſſima dñā, tā temerariuſ
 poſſit exiſtere, ut hæc ſciēs, eorū corpa, nō dico tāgere, ſed uel aliqua
 tenus p̄ſumat inſpicere. Dū igit̄ talia mihi a uobis p̄cepta ſunt. De q̄
 bus parere nullatenus potuiſſem. Quantū inuenio, nō ueſtrū eſt, ſed
 qdā hoīes cōtra me, pietatē ueſtrā excitare uoluerūt. Vt mihi (id ab
 ſit) uolūtatis uꝝ grām ſubtraherēt. Et p̄pterea q̄ſuerūt Capitulū,
 de q̄ uobis quaſi inobediēs inuenirer. Sed in oipotēti dño cōfido, q̄
 nullo mō benigniſſimæ uolūtati furripit̄, & ſctōꝝ ap̄toꝝ uirtutē,
 q̄s toto corde & mēte diligitis. Nō ex corpali p̄ſentia, ſed ex prote
 xione ſp̄ habebitis Sudariū uero qd ſiſt̄ transmitti iuſſiſtis. Cū corpe
 eius eſt, qd ita tangi nō p̄t, ſicut nec ad corpus illius accedi, ſed q̄ ſe
 reniſſimæ dñæ tā religioſum deſiderat̄. ſi uanū eſſe debet. De cathenis
 quas ipſe S. Paulus ap̄s in collo & in manibus geſtauit, ex qb⁹ mul
 ta miracula in pp̄lo d̄ cōſtrant̄, partē aliquā uobis transmittere cu
 rabo. Si tñ hāc tollere limādo p̄ualuero, q̄ dū frequēter ex cathenis
 eiſdē multi ueniētes & bñdictionē petunt, ut parum qd ex limatura
 accipiat̄. Aſſiſtit ſacerdos cū lima, & aliquibus petētibus ita cōcite ali
 qd de cathenis ipſis excutit̄ ut mora nulla ſit. Quibusdā uero peten
 tibus diu p̄ cathenas ipſas ducit̄ lima, & tñ ut aliqd exinde exeat, nō
 obtinet̄. Ecce Velene B. ap̄toꝝ corpa ita regeſcūt Romæ, ut impu
 ne, neq; tangi, neq; transferri q̄ant. Aut ergo crede cū orbe terrarū, corpa ap̄toꝝ
 G beatos

Corpa Petri & Pauli

Cathenæ ſans
dñi Pauli.

Miracſa circa

Greg. I reg. li.
vi. ep. xxij

Clavis s. petri

btōs ap'los Romę mortalia corpa p' martyriū reliq'sse, aut indita nō bis, vñ & qñ eorū corpa sint Romā translata. Ecce nō solū corpa ip'a plurimis coruscant miraculis, sed & Brandea, cruceſq; & Claves, q' eiufmodi corpoz uenerādas reliqas cōtigerit attigisse, ſingularē accipiūt inde uirtutē. Ita em̄ habet idē Gregori⁹ in alia (cuius & ſupra mētionē fecimus) ad Theotiſtā & Andream Cōſtātinopolitanos epl'a Præterea (ingr) bñdictionē S. Petri ap'li, clauē a ſacratiffimo ei⁹ corpa pore tranſmili. De qua uidelicet clauī, hoc eſt geſtū, qd narro miraculū, Dū eā qdā Longobardoz ciuitatē ingreſſus, in Tranſpadanis ptibus inueniſſet, q'a s. Petri clauis eēt deſpiciēs, ſed p' eo q' eā aureā uidit, facere ſibi ex illa aliqd aliud uolēs, eduxit culcellū, ut eā inciſerit. Qui mox culcellū, cū q' eā p' pates mittere uoluit, arreptus per ſp'm, ſibi in guttere deſixit, eadēq; hora deſunctus cecidit. Et dū illic rex Longobardoz Autharith, atq; aliq' multi eius hoies ad eſſent, & is q' ſe p'cuſſerat, ſeorſum mortuus, clauis uero hæc ſeorſum iaceret in terra, factus eſt oibus uehemētiffimus timor, ut eandē clauē leuare de terra nullus p'ſumeret. Tūc qdā Longobardoz catholicus, qui ſciebat orōni, & elemoſynis deditus, Minulfus noīe uocat⁹ eſt, atq; ipſe hæc leuauit de terra. Autharith ꝑ'o pro eodē miraculo aliā clauē aureā fecit, atq; cū ea pariter ad ſanctæ memoriæ deceſſorē meum tranſmiſit, indicans, q'le p' eā miraculū cōtigiffet. Ipſa ergo ur̄q; excellentiæ tranſmittere ſtudui, p' quā oipotēs deus ſupplicentē & p'fidum hoīem pemit, ut p' eā uos, q' eū timetis & diligitis & p'ſentē ſalutē & æternā habere ualeatis. Sed & multæ aliæ extāt ſanctiffimi iſt' pōtificis epl'æ ad inſignes p'ſonas, q'bus eiufmodi clauē pro magno munere & bñdictione tranſmiſit. Vt Childeberto Francorū regi, Hetharredo Viſigothorū regi, Brimichildæ reginæ, Aſdepidato Patricio Gallo, Theodoro medico impatoris, Leontio excōſuli, & id genus alijs, q's longū eſſet cōmemorare. Ne ꝑ'o pro iproba ur̄a ipietate diſcatis, eiufmodi dono Laicorū ſimplicitatē ad largitōes ille cōtā eē. Audite, q'ſo, qd idē papa hac de re ſcripſerit. Euligio patriarche Alexandrino, uiro doctiffimo p' ſenectute iā cecutiētī. Tranſmiſim⁹ (ingr) cruce infera eſt bñdictionē, q' oculis ur̄is aſſiduo ſupponat, q'a mltā p' eā dem bñdictionē miracula feri cōſueuerūt. Hęc Greg. ad Eulogiu ſibi p' lras familiariffimū, uir̄ ſane & uite ſtīmonia & ſcripturaz itelligētia p' claz.

¶ XVII. demōſtratio, ex Bernardo.

B. Bernardus de Petro Abailardo heretico, quē ad ſingulare certamē ab ipſo prouocat⁹. Suoſſione corā rege & multis alijs ep'is cōuicerat, duas ad Ro. pōtificē Innocentiū. z. ſcripſit epl'as, in q'z priore ita exorſus eſt. Amātiffimo p'ri & dño Innocētiō, dei grā ſummo pōtifici Bernard⁹ Clareuallis uocat⁹ abbas, modicū id qd eſt. Neceſſe eſt ut ueniāt ſcādala, Neceſſe, ſed nō ſuaue. Et ideo dicit propheta,
Quis

Ber. in epiſto.
epl'a. clxxxix.

Quis dabit mihi penas sicut cōstitūta, & uolabo, & regere. Et apłs cu p̄ Gal. iij. p̄t̄ dissolui, & cū Ch̄ro q̄scere, Et iſra, Leonē euasim⁹, iſ iſid̄an⁹ in Philip. i. draconē, q̄ nō min⁹ forſan noceat, sedēs i iſidijs, q̄ ille rugiens de excel ſo. Q̄ q̄ nā iā i iſidijs, cui⁹ uirulēta folia utinā adhuc laterēt in ſcrip tijs, & nō in triuijs legerēt. Volant libri, & q̄ oderūt lucem, qm̄ mali Volat heretis ſunt, impegērūt in lucē, putantes lucē tenebras, urbibus & caſtellis, cog. libra. ingerunt pro luce tenebræ, pro melle uel potius in melle uenenum paſſim oib⁹ p̄pinaſ. Trāſerūt de gētē i gētē, & de regno ad p̄pim al ter⁹. Noui⁹ cudit p̄p̄lis & gētib⁹ Euangeliū, noua p̄ponit fides, fun damētū aliud ponit p̄ter id qd̄ poſitū eſt. De uirtutib⁹ & uicijs non morali de ſacris eccl̄iæ nō ſidelr, de arcano ſanctę trinitatis nō ſim pliciter nec ſobrie diſputat, ſed cūſta nobis in puerſu, cūſta p̄ter ſo litū & p̄ter q̄ accepimus miniſtrant. Procedit Goliath p̄cero corpe, nobili illo ſuo bellico apparatu circūmunie⁹. Antecedēte q̄q̄ eius ar migro, Arnoldo de Brixia, ſquama ſquamæ cōiugit, & nec ſpiracu lū icedit p̄ eas. Sigdē ſibilauit apis q̄ erat in Francia api de Italia, & ueuerūt in unū, aduerſus dñm & aduerſus Ch̄m eius. Et infra, Ver tu, o ſucceſſor Petri, iudicabis, an debeat habere reſugiū (appellaue rat em̄ Abailaudus ab electis iudicibus ad ſedē apłicā) ſedē Petri, q̄ Petri fidē impugnauit. Tu in quā amice ſponſi, prouidebis, quā libe res ſponſam a labijs iniquis & a lingua dolofa. Sed & paulo audaci⁹ us loquar cū domino meo. Attende etiam tibi ipſi amantiffime pa ter, & gratiæ dei, q̄ in te eſt. Nonne cū eſſes paruulus in oculis tuis, ipſe te cōſtituit ſup̄ gētēs & regnat. Ad quid niſi ut euellas & deſtru as & ædifices & plantes. Hæc in priori ep̄la. In poſteriore autem p̄ miſſo titulo ita incipit. Oportet ad ueſtrū referri apoſtolatū pericu Ep̄la. cxc. la q̄q̄ & ſcandala emergētia in regno dei, cā p̄ſerum, q̄ de fide cōtin Apoſtolatus Ro. pon. gunt. Dignū nāq̄ arbitror, ibi poſſimū reſarciri damna fidei, ubi nō poſſit fides ſentire defectū. Hæc quippe huius prærogatiua ſe dis. Cui enim alteri aliquando dictū eſt. Ego pro te rogauī Petre, ut Luca. xxij. non deſiciat fides tua. Ergo qd̄ ſequit̄, a Petri ſucceſſore exigit. Et tu aliqñ cōuerſus, cōfirma fratres tuos. Id qd̄ mō neceſſariū tps eſt, ut Ep̄la. cxcij. uſm agnoſcatis p̄ amātiffime principatū, p̄betis zelū, miniſterijs Reſcriptum Innocentij honoretis, in eo plane Petri impletis uicē, cui⁹ tenetis & ſedē, ſi uſa admonitione corda in fide fluctuātia cōfirmatis. Si ueſtra authori tate cōteritis fidei corruptores. Hæc Bernardus. Sed op̄a p̄ciū fu xime cōſolamur, & oipotēti deo gr̄as agim⁹, q̄ in p̄tibus uſis p̄ p̄i bus tales filios ſuſcitauit, & tpe apłat⁹ n̄ri in eccl̄ia ſua tā p̄claros uo luit eē paſtores. Qui noui hæretici calumnijs ſtudeant obuiare, & i maculatam ſponſam uni uiro uirginē caſtā exhibere Ch̄ro. Nos ita Lu. xxij. q̄, q̄ in B. Petri cathedra, cui a dōmīno eſt dictum. Et tu aliquando conuerſus, confirma fratres tuos, licet indigni reſidere conſpicimur G = Cōicato

129

Sedes Petri

Ep̄la. cxc. Apoſtolatus Ro. pon.

Luca. xxij.

Ep̄la. cxcij. Reſcriptum Innocentij

Lu. xxij.

44. IO. COCHLAEI ADVERSUS VELENVM

Cōicatio fratrum nōrū epōrū & carūinaliū cōsilio, destinata nob̄ a uīra discretionē Capitula, & uniuersa ipsius Petri Abailardi puerſa dogmata, sctōrū Canonū auctoritate, cū suo authore dānamus, eiq; tā q̄ haeretico, ppetuū silentiū imposuimus. Vniuersos q̄q; erroris sui sectatores & defensores, a fidelīū cōsortio sequestrādos, ex cōicatio nisq; uinculo in nodādos eē cēsemus. Datū Laterani. 17. Calē. Augu. Puto hoc ex Bernar. testimoniū euidētī eē, q̄ ut ullo idigeat Epilogo

¶ XVIII. demonstratio, ex Oroſio.

Orosius hist. li. xij. ca. iij. Qñ Petr⁹ uenit Romam.

Paulus Oroſius ad B. Aug. 7. scripsit historiae libros, in q̄s ultimo sic narrat. Anno (inqt) ab urbe condita. 1396. Tyberius Claudius ab Augusto quartus, regnū adeptus est, mansitq; in eo annos. 14. Exordio regni eius Petrus ap̄tus dñi n̄i Iesu Ch̄i Romā uenit, & salutarē cūctis credētib; fidē, fideli uerbo, docuit, potētissimiq; uirtutibus approbauit. Exin Ch̄iani Romae eē ceperunt, sensiq; hoc colatū fidei suae Roma bñficiū. Et infra. Tristius ac p̄ciosus urbi Romae nihil unq̄ fuisse q̄ bella ciuilia, satis notū est. Itaq; propter aduētū ap̄ti Petri, & tenera ch̄ianorū germina, uix dū, adhuc pauca ad sanctae fidei professionē erūpētia, hāc ex orientē tyrannidē & cōsurgens istud ciuile bellū quinsā diuinitus eē cōpressum neget, q̄ p̄teritis t̄pibus de cōpressionē bellorū ciuiliū silē probarit exēplū. Et alio deinceps capitulo. Auxit hāc (inqt) molē facinorū eius, temeritas impietatis in deū. Nā primus (loquit de Nerone) Romae ch̄ianos supplicis & mortibus affecit, ac p̄ oēs prouincias pari p̄secutione excruciarī impauit, ip̄mq; nomē extirpare conatus, brissimos Ch̄i ap̄tos Petrū cruce, Paulū gladio occidit. Mox aceruatim miserā ciuitatē, obortae undiq; clades oppressere. Nā subsequēte autūno tāta urbi pestilentia increbuit, ut. 30. milia funerū in rationē Libitināe uenirent Britannica deinde clades euestigio accidit &c.

Cap. v. Occisi a Nerone apostoli.

Qualis fuerit Oroſius

Ecce tibi historiā eius uiri, quē & Augustinus & Hiero. plurimū cōmēdarūt, suaq; familiaritate dignū iudicauerūt. Qui ut ista scriberet, a B. Aug. iustus est, cui & opus ipsum nūcupauit. Qui nō ex poetis fabulis, sed ex certis annalibus & historijs res gestas, uariasq; hominū clades a Noe ad sua usq; t̄pa luculentissime, ordineq; optio enarrauit. Vigil (ut ait ad Hiero. Augustin⁹) ingenio, paratus elogo, flagrās studio, honore presbyter. Qui ex ultis Hispaniē oris, ab Oceani littore, Augustini fama excit⁹, in Aphricā discēdi grā p̄fect⁹ est, & inde in Syriā nauigauit, ut uideret Hieronymū. Quis autē sit adeo iniquus inter te Velene, & illū arbiter, ut fatuae tuae opinioni, apud oēs eruditos inopinabili fidē habeat potius q̄ certissimae illius historiae, quā & Augustinus cōmēdauit, & uniuersus orbis tot iā retro seculis unanimi cōsensu approbauit. Nōne ipse fateris eū historicum esse nō triuiale. Cur ergo historiae eius nō potius habeat fides, q̄ fantastico nouitatis tuae figmēto. Adde q; historia eius. 11. seculis totis

antigor.

antigor est, q̄ hoc tuū somniū. Quis ergo nō credat illi de rebus Pe-
tri tanto melius, certiusq; q̄ tibi constitisse, q̄to ad tpa Petri propi-
accesit. Neq; uero exordiū regni, de q̄ loquit Orosius, debet ad pri-
mos dies impij Claudiani (ut tu improbe cauillaris) coartari, sed po-
ti⁹ ad primos annos Claudij referri crediderim. Nō ei ignorabat &
Eusebiū in Chronicis, & Hieronymū de uiris illustrib⁹ scripsisse Bi Pe-
trū secūdo anno Claudij Romā puenisse ¶EPILOGVS.

¶ Possem Velene adhuc multo plures ad hāc rē, de qua p̄ter uos bar-
baros & sacrilegos, uero unq; dubitauit, demōstrandā, si opus eēt,
adducere & testes & rōnes, uel Mathematicis Theorematis certio-
res, Sed ne uidear in dubiū uocare anxij, nūerosiq; probationibus
rē certissimā, hic sisto cursum, Posui tot demōstrationes pro re gesta
q̄t tu psuasiones adducis pro impio figmēto, Nolo addere plures,
ne dicas me nūeto solū, nō etiā uiribus demōstrationū cōfide-
re, Ar-
bitror sane, nō solū oēs, sed & singulas istas demōstrationes, oibus
tuis psuasionibus insimul collectis, lōge (non me iactō, sed laudatos
authores laudo) ualidiores eē.

¶ Q; si ea q; adiungerē, q̄ in Lu-
ther: ea de re protuli, mihi p̄fecto certius euidētiusq; unq; (absit in-
uidia uerbo) demōstratū fuisse putarē. Etem breuitatis studio, tripli-
cia illa (de q; mētionē teutonice fecerat orthodoxus Emserus) ar-
ma nra hic omisi, q;bus profecto nihil p̄t eē certius. Quis em̄ fidelit̄
de illis dubitare q̄at? Quot em̄ gladij & spiritalib⁹ & impialib⁹ cō-
fodim⁹ ibi uestrā ipietatē? Quot deinde cuspibus tot aratū totq;
monumētōr; (q̄ adhuc hodie ad manū ocl; patē) temeritatē hāc
uestrā trāsfiximus? Quot deniq; pugionibus heroicis nobilissimor;
auctor; Papiæ auditoris Iohānis euangelistæ, Cai historici, Eusebij
Cæsariēsis, Eutropij Cassiodori, Bedæ, Platynæ, Sabellici, Egnatij &
id genus alior; & fide, & eloquētia p̄stantissimor;, oēm uestrā arma-
turā dissoluimus, ereptisq; armis opima spolia B. Petro in Vaticanū

Alius in Lu-
therū libellu;
de Petro &
Roma.

retulimus. In hoc autē cōgressu oia ista arma domi reliquimus, ne uel
timiditatē uel inopiā nobis exprobrares (ut es ad colūniandū irridē-
dūq; procacissim⁹) si eadē arma in altero hoc cōgressu resumerem⁹.
Alia itaq; nūc arma produxim⁹, p̄ q̄ tibi ad barbā (ut uulgo dī) im-
pudētissimi oris tui sniam ab uniuerso chrīanor; orbe latū iri spe-
ramus. Quis em̄ adeo impius eē queat, ut nō potius Euāgelicis q̄ tu-
is diētis habeat fidē? Quis Egessippi clarissimā historiā uanissimis ac
tenebrosissimis his tuis somnijs nō anponat? Quis B. Ignatio, q̄ nō
solū Petrū & Paulū, sed & Chr̄m in carne uidit, nō potius credat, q̄
tibi nouicio barbaroq; heretico? Quis itē Hireneo, cui Eusebi⁹, Hie-
ronym⁹ & Augustin⁹ tantū & honoris & fidēi tribuerūt, nō magis
credat q̄ tibi hōi leuissimo & sub improba alieni nois larua latentē: Hier. i ep̄la ad
Quis autē ferat te eloquētissimo cōferri Tertulliano? Quis putet tū
Paulā & Eu-
bi Pauli ep̄las magis eē cognitas, q̄ fuerint cognitæ Origeni omniū
G. 3. doctiss.

Snia in Vele.

Hier. i ep̄la ad
Paulā & Eu.

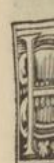
doctissimo: Si maior fuit ille, Hiero. snia, M. Varrone Romanor: doctissimo, nūqd minor erit hūdu Veleno barbaro an hoc facin⁹ ig⁹ notissimo: Quo ibis aut a spū scētissimi Cypriani: aut q̄ a facie ei⁹ iugies: Et ne lōgior sim, q̄s te obscur: facie & impitū rōinatione prax ponat Dionysio Alexandrino, aut Corinthio, & Atheniēsi Ep̄is: Quis Lactātio Firmiano: Quis Maximo Athanasio: quis dulcissimo Prudentior: Quis facūdissimo Chrystostomo: Quis p̄cellētissimis quatuor eccl̄æ doctoribus, Ambrosio, Hieroñ. Augustino, Gregorio: Quis mellifluo Bernardo: Quis deniq; Orosio historico, ut cōpendiosissimmo, ita & fidelissimo: Ne ferā equidē te uel minimo istor: æquiparari, ne cōparari quidē æquo aīo patior, in quasilibet te p̄suationū figuras, in modū Protei cōuerteris, Tenebo te, nec sinā te ullis ybor: p̄stigijs elabi. Q, si tibi oīno certū est, taurina fronte oibus tā sacra nū q̄ humanar: l̄rar: heroibus oblitescere, atq; obstipio capite ad oēm impudētiā cōtra ap̄tissimā ueritatē prodire ac p̄gredi, reuerere saltē inuictū tuū Herculē, Theseaq; magnanimū, q̄ huic ueritari n̄æ man⁹ dederūt. Quoties em̄ Valla, Petri sedē, Petri successores, Petri principatū & primatū in Donatiōis libro fatei, p̄bat, asserit, cōstitimat: Q, si piget oēm p̄currere librū, eā saltē inspice oīonē, quaz B. Syluestro ascriptū. Quid est, qd̄ ait, Vereor Cæsar, ne me ex Petro facias Iudā: Vos noui Milones negatis Ro. p̄tificis primatū, Vestri autē Herculis hæc sunt uerba. O q̄m est p̄tificale mun⁹. Quantū est Caput eē eccl̄æ. Quantū est p̄poni pastorē tāto ouili, e cuius manu uniuscuiusq; agni ouisq; amissæ, sanguis exigit. Et cōtra Donatiōnis paleā ait. Et p̄tifices Ro. appellat uicarios Petri, quasi uel uiuat Petrus, uel minori sint dignitate cæteri, q̄ fuit Pet⁹. Et paulo post, Quis hoc ch̄rian⁹ pati queat, qd̄ cū a Ch̄ro primatū accepit Ro. sedes. Et id, Gratiano testāte, multisq; Græcor: octaua synodus declarit, Accepisse dicat a Cōstātino, uixdū ch̄riano, tāq̄ a Ch̄ro: Vbi est hic ferreus Lutueri nasus: ubi taurina tua frons: En ista Herculis uñ uerba sunt, uultis ne & Herculē uñm expugnare: Quid autē dicā de tuo Theseo: Quoties obsecro in ea ipsa contra Primatū sedis ap̄licæ pugna, fatei Ro. p̄tifices eē B. Petri successores: Quoties primatū eius & laudat & asserit: Ecce hæc sunt eius uerba. Primū q̄ me monet, Ro. pontificē esse alijs oibus, q̄s saltē nouerimus se p̄tifices gerere, sup̄iorem, est ipsa uolūtas dei, quā in ipso facto uidem⁹. Ne q̄ em̄ sine uolūte dei, in hanc Monarchiā unq̄ uentre potuisset Ro. pontifex. At uoluntas dei, quod mō nota fuerit, cū reuerētia suscipienda est, ideoq; nō licet temere Ro. p̄tifici in suo primatu resistere. Hæc autē rō (inquit) tanta est, ut si etiā nulla scriptura, nulla alia cā eēt, hæc tñ satis esset ad cōpescendā temeritatē resistentiū, ideo non uideo, q̄m sint excusati a schismatis reatu, qui huic uoluntati cōtra uenientes, sese a Ro. pontificis autoritate subtrahunt, Ecce hæc est una

Vicines ubiq;
iacet Velen⁹.

Lau. Val. de
Donat. Cōst.

Lutherus de
potestate pa
pæ.

D
un
prim
cōlles
cōs, q̄ tā

fronte
cū unū
cens
Multa p̄
uiter rā
mortis
tu legens
demōstrā
neg de
cōtra
mo em̄
negat
le Nero
gelta, d
ni, pub
chronic
& uelur
de e⁹ p
Petri
Quis ali
afferō
rariū
cretis
tis, lib
tis cor
croctā
mus aut
memor
uenit
cū tu
quom d

una (inquit) prima mihi insupabilis rō, q̄ me subijcit Ro. pōtifici, & primatū eius cōfireri cogit. Quid ad hæc dicis Milo: Quorū sunt alia cōsiles Thesei tui rōnes: q̄t sedis aplicæ asserctiones: O pugiles inuictos, q̄ tā egregie sibijpsis consentiunt, imo seipsos conficiunt.

¶ Explicit Liber Secundus.

¶ INCIPIT LIB. III.

Is armis, ꝑ demonstrationū, nulla obscuritate rubiginosis, nulla incertitudine uacillatibus, nulla cōtrarietate solutis, aut pruptis, sed integris, splendidis, ꝑbatis ac plane herōicis ꝑmunitus, nūc cominꝑugnare manusq; fugitiuis ꝑsuasionibus tuis iniicere adior. Ut autē & breuior sit pugna, & certior uis storia, sigillatim eas aggredior, mēbra tūq; conficiā singulas, resecis unius cuiusq; uomicis, ulceribusq; putridis, ac male tumentibus uenis fortiter incisis. ¶ Prima ꝑsuasio.

Multa ꝑfecto ulcera habet hæc prima tua ꝑsuasio Velene, q̄ tibi breuiter tāgā. Primo ais. De aduētū Petri Romā, de passione & autore mortis ipsiꝑ, nihil aliud q̄ meras cōtrouersias illic repire porui. Quos tu legeris authores, nescio, sed hoc scio, qd̄ in nr̄is supra allegatis, ꝑ demonstrationibꝑ nulla penitꝑ est cōtrouersia, neq; de B. Petri aduētū neq; de eiꝑ passiōe, neq; de autore mortis, neq; ꝑo in illis eiusmodi cōtrouersia ē, q̄s mltō plures obiecimꝑ Luthero eis dē rebus. Nemo em̄ ex iꝑs oibꝑ cōtradicit, aut negat Petrū Romā uenisse. Nemo negat eū ibi passūz eē, nemo nō fatet̄, necis autorē crudelissimū fuisse Neronē. Velim eqdē ex te audire, q̄ nā eēt alia quis historia & res gesta, de q̄ re usq; adeo cōformiter tot grauissimi ois gn̄is sacri ꝑphani, publici, priuati doctores, historici, principes, epiꝑ, ꝑ byteri, ciues, chronici & q̄cūq; ueritatis testes & res gestaꝑ scriptores, scripserint & uelut ex cōposito cōspirauerint, uti factū uidemꝑ de Petri aduētū de eiꝑ passiōe, deq; mortis autore. Quis ꝑter te Luthesꝑq; tuū negat Petrū sub Claudio Romā uenisse: Quis inficiat̄ eū ibi crucifixū eē: Quis aliū q̄ Neronē facit eiꝑ necis autorē: Nos ea scripta, q̄ Lino ascribūt̄, uelut apocrypha nō acceptamꝑ. Neq; itē Clemētis itineꝑ Apocrypha: rariū est ab eccl̄ia receptū. Hęc em̄ sunt ꝑba (uti refert Gratianus de In decret. dist. 15. c. sc̄ta Ro. cretis) Gelasij papę. Itinerariū noīe Petri apl̄i, q̄ appellat̄ sc̄ti Clemē tis, libri. 8. apocryphi. Quid tu igit̄ h̄is obsoletis & apocryphis scriptis tot grauissimoz; probatissimoz; q; Authoz; cōcilioꝝq; & legū sacrosctā testimonia, turbare ac ꝑprobe cauillari ꝑsumis: Certos habemus authores, Apocryphis nō indigemꝑ. Scđo ais. Et ut paucos cōmemorē e multis. Quidā in exordio imperij Claudij Petrū Romāz uenisse cōtendūt̄ & c̄. Cauillus iste futilis in sese est & leuissimꝑ. Attē De exordio is. cū tu in eo plurimū cōfidas, nō leui manu semel repelli deber. Priꝑ r̄ij Claudij. mum de eo quod Orosius ait in exordio, iam supra responsū est.

Non.

Nō est cōtrouersia autorū de Petro.

Apocrypha. In decret. dist. 15. c. sc̄ta Ro.

De exordio is. r̄ij Claudij.